

Felvidéki Híradó.

P O L I T I K A I H E T I L A P

Előfizetési árak:	Égész évre	8 kor.	A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, a hirdetési és előfizetési pénzek a kiadóhivatalra czimezve Turócszentmártonba küldendők.	— Hirdetések legutányosabban, árszabály szerint. — Lapunk számára hirdetések — eredeti árkában — minden bel- és külföldi hirdetési iroda elfogad. Nyílitter soronként 40 fillér.
	Fél évre	4 "		
	Negyed évre	2 "		
	Egyes szám ára 20 fillér.			

A béke ünnepe.

— Olvasóinkhoz, —

Ismét fordult az év és mégis, mintha csak a régi harang misztikus zugását hallanók ma is, mely az igazságnak, szeretetnek és bekének lágy hangjait ébreszti az emberek szívében.

Képeletünkben, mint annyszor, ismét fel-újul egy csodás legenda, melynek szálai messze nyulnak a multba, de varázserője nem csökken, bár hosszú évszázadok tüntek is el a betlehemi történet óta, mégis igazán tartja a jelenkort s ez igazán csak nőni fog az emberiség szívében a jövőben is, mert kegyelettel fonogatjuk tovább azt a fényes glóriát, mely a szeretet apostolát ékesíti.

A kereszténység halás kegyelettel ünnepli világszerte Krisztus születési évfordulóját, mint egy boldogító hajnalát az emberiség újjászülésének s az ébredő kötelességérzet tudatával pillant vissza lelkébe, hogy megvizsgálja, méltóan viselte-e magát a legnagyobb mester tanításaihoz s az abszolút erény ama mintaképehez, ki, míg saját szívét ezer fájdalom sebezte, kitartással járta a szenvedések kálváriáját, hogy az általános emberiséget igéit hirdetve, kijelölje az emberiségnek a béke és szeretet boldogító ösvényét.

Megmutatta az emberiségnek az ő fenséges mártírhálálával, hogy az önfeláldozó tetteknek még akkor is megvan az örvöző hatásuk, midőn már porra omlott a test s rég elköltözött a lélek, melyben az eszme fogantatott. Magasztos példát szolgáltatott, hogy az erkölcsi világrendben csak ők eredményezhet, ha az egész saját létét és anyagi érdekeit nemesebb intencióknak, magasztosabb érdekeknek tudja alárendelni.

De vizsgálva a jelenkor eseményeit, mérlegelve a mult esztendőnek erényeit és hibáit, szomorodott szívvel kell konstatálnunk, hogy azt az áldáshozó békét, melynek megteremtésén a Megváltó mártírhálát szenvedett, nem találjuk sehol.

Az ország nyugalomát megzavarta a kiélesedett politikai küzdelem, mely a külhatalmak kérdemélt becsülését, bizalmát ismét

megrendíti s az állam munkagépezetét belátatlan időre megakasztja.

A határszéli vidékeken elementáris erővel dural a bujgatók által előidézett nemzetiségi harcz s fanatikus elszántsággal akadályozza az egységes magyar állam tökéletes kialakulását.

Nálunk, a Felvidéken, a pánszláv izgatónak egész raja igyekszik a békés hajlamú tónépnek fantáziáját feltüzelní s a magyar társadalomnak titáni küzdelmet kell kifejtieni, hogy a faji gyűlölettel teljesen meg nem tisztult tömeget az önző álpróféták befolyásától távol tartsa.

A lelkiismeretlen izgatónak aknamunkája folytán nehéz még az intelligensebb töl elemmel — sőt éppen legnehezebben ezzel — is megértetni, hogy a kultúrválási kísérletek, melyekre vezetők esábitják, nemcsak hogy károsak, de határozottan törvénytelenek is, mert a magyar nemzetiségi törvény csak egy egységes és osztatlan nemzetnek, a magyar nemzetnek létjogosultságát ismeri el ez év-ézedes szenvedések árán fentartott magyar földön. Ezért kerülhetetlen szigorral kell a magyar társadalomnak suttania az önző érdekeiket hajhászó és üres, hazug jelszavakkal ámitó pánszláv izgatónak üzelmeit, másrészt meg kell ragadnunk milder alkalmat és minden eszközt, hogy a felvidéki tónép intézményeinek, szokásainak és nyelvének tiszteletben tartásával, megkedveltessük velük saját nyelvünket, erkölcsünket és szokásainkat és így hathatósan elősegítsük az asszimilálódás útját.

Tudatában vagyunk annak, hogy valamely nemzetnek legfőbb erőssége a közös nyelvben, mint legerősebb források kapcsolatban rejlik, mégis lehetetlen a magyar állam nyelvét, a magyar állam területén élő nemzetiségekre is erőszakkal oktrojálni, mert a nép minden ilyen erőszakos kísérletben szándékos elnyomatást vél s kész a legelszántabb retorziót kifejtieni.

A felvidéki tónépnek a magyar nemzet testébe való gyökeres áttüzetését csak jóindulatú, békés eszközökkel érhetjük el, de még a békés megoldás is nagy akadályokba ütközik, mert a felvidéki tónép nehezen tudja magát emancipálni a cseh kultura befolyása alól, mely az egybeolvadást hovatovább késlelteti.

A „Felvidéki Híradó“ évek hosszu sora óta erős propagandát fejt ki azért, hogy a tónépirodalom támogatásával biztosítsuk a felvidéki tónépet, hogy nem elfogult sovinizmus vezérelt bennünk, midőn az egybeolvadást siettetni akarjuk, de mint közös anyaföldön élő honpolgároknak szent kötelességünk, hogy a közös hazát, melynek oly dicső történelmi multja van, ne hagyjuk szétarabolni, hanem fejlesszük azt közös intézmények, közös szokások és közös nyelv védőszárnyai alatt olyanná, hogy méltó legyen dicső történelmi multjához.

A „Felvidéki Híradó“, hogy ezen misszióját sikeresen teljesítse, nem foglalkozhatik pártpolitikával, távol tartja magát minden elfogult szenvedélytől, de kimélet nélkül tárja föl a nemzetiségi agitátorok bűnös üzelmeit s erős védőbástyájával szolgál a felvidéki magyarságnak.

Lapunk programjához hiven, önfeláldozó szeretettel munkálkodik a felvidéki nyomor enyhítésén, e végből akcióba sorakoztatja az egész felvidéki humánus társadalmat, de az igazság fegyverével küzde, nem riad vissza attól sem, ha a hatalom tulkupásait kell fékeznie.

Hogy a Felvidéknek erkölcsi és anyagi jólétét teljesen előmozdítsuk, több kérdés vár még megoldásra.

A „Felvidéki Híradó“ sokoldalú misszióját a legnagyobb önmegtartó és anyagi áldozat mellett is csak úgy teljesítheti sikeresen, ha az egész felvidéki magyar társadalom anyagi és erkölcsi támogatásban részesíti.

A felvidéki magyar közönség eddig is elismeréssel ádozott azon önzetlen és hazafiúi munkásságunknak, melyel a magyar hazát és különösen a felvidéki magyar közönség érdekeit szolgálta.

Mi a felvidéki hazafias közönség támogatásából csak újabb lelkesedést, ambíciózt, munkakedvet nyerünk, hogy misszióinkat tovább folytassuk s tisztelettel kérjük a felvidéki hazafias magyar közönséget, hogy a Felvidék érdekeit önzetlenül szolgáló és az igazság fegyverével küzdő lapunkat anyagi és erkölcsi támogatásukban továbbra is az eddignél is nagyobb mértékben részesítsék.

T Á R C S A .

Turócsvármegye régi multjából.

— A „Felvidéki Híradó“ eredeti tárczája. —

Irtá: Bráz Béla, Turócsmegye levéltárosa.

(Folytatás és vége.)

A királyi proklamációra sok idegen telepedett le Turócsban, kik új javadalmakat kaptak kiváltságokkal. Nem állíjuk s nem is állíthatjuk, hogy a letelepített várjobbágyok tisztán magyar eredetű volt. A nemzet testébe felvetétek idegen elem is hospes, (vendég) név alatt. Spanyol, francia, német, vend, szláv, morva hospes új hazát talált az országban, leginkább pedig a Felvidéken, mint új honoktól elem s testvéri szeretettel egyestül a megmaradt magyarral a haza oltalmára s a korona védelmére. A királyi privilegium kardot adott kezébe a hon védelmére s donációt saját létének fenntartására.

Igy épült fel a második Magyarhon, nagyobbodva idegen elemmel, amely a nyert kiváltságokért vért ajánlotta fel új hazájáért.

A honakotás első korszakában a fejedelmeknek

és királyoknak kiváló gondja volt az idegenek (külföldiek) befogadására s a vendégek táplálására. Így már Szent István intelmeiben meghagyja fiának, hogy az idegeneket vendégszeretettel fogadja (I. Decretum 6. capu). A vendégek és jövővények után annyira hason, hogy a királyi méltóság a hatodik helyen méltán adja nekik.

1. §. Ezért eleinte a római birodalom hogyan növekedett és a római királyok hogyan jutottak a dicsőségre, ha nem úgy, hogy a különféle tartományokból sok nemes és böles verődött össze. Róma mai napig is rabszolgaságban volna, ha Aeneas és utódai fel nem szabadították.

2. §. Mert valamint a vendégek különféle országokból jönnek, úgy különféle nyelveket és szokásokat, okmányokat (írásokat) és fegyvereket hoznak magukkal, melyek a királyi udvart díszítik és elrettentik az idegenek nagyvagyasait.

3. §. Mert az egyenlyelvű és erkölcsi ország gyöngye és törvény.

4. §. Azért meghagyon neked, hogy őket jó akaratú tápláld és tisztességesen tartsd el, hogy így nálad örömebbek lakjanak, mint másutt.

Midőn Szent István az idegenek befogadásáról s a vendégek szívélyes gondozásáról szól, kétféle intenció

vezérelte őt ezen nemes szándékában: politikai és vallási szempont. Tudta azt, hogy a magyar nép még az ősi valláshoz ragaszkodik. A kereszténység, illetve a szent vallás volt szerinte az ország alapköve, mely nélkül amaz fel nem állhat. Ezt akarta megszilárdítani, alattvalóinak szívében uralkodóvá tenni. Az ősi vallás szabadalmához s erkölcsének laza viszonyaihoz szokott magyar népet mindenképp igyekezett az államfentartó vallásnak megnyerni.

Nagy feladat volt ez, a szilaj elemet szelid iga alá vonni. Tudjuk, hogy nyugat Európá már akkor a szeretet vallásának követője volt s így támaszt talált abban, hogy a bejövő keresztény idegenek példája hatására lesz a magyar népre s hirdetője és megerősítője a szeretet vallásának. Ezért szívesen látta s keresztényi szeretettel fogadta a bejövőket, mint hittérítőket, ez okból őt vallási szempont vezérelte.

De politikai irányzata is volt eme törekvésének. Ugyanis a keresztény vendégek különféle szokásokat és erkölcsöket hoztak magukkal. Továbbá az irás mestereséget, mert a dokumenták alatt nem az iromásnyok érthetők, mint inkább az írást. Új fegyvernemeket, (arma) s ezen sapientes böles és nobiles, nemes katonák csak emelhetik a királyi ház tekintélyét és dicsőségét.

Ezen vallási színezett előnyök adhatták magyará-

Karácsony ünnepén.

Verbum — caro factum est!
 Az Istenség megtestülése képezi az alap-
 titkot Krisztus életében.
 Az emberek minden gondolata az Istenre,
 az emberi lélek minden keresése az isteni
 nyomnak, a szellemre való isteni működés
 eredményének ismertek el.
 Az Istenség, amely születtől megszületett,
 nem érkezett az emberi nemhez, mint valami
 váratlan, azzal ellenkező elem.
 Az emberi szellem történelme is megma-
 gyaríthatlan születéseket jegyez föl. A Szent
 Lélek bizonyos mértékig leszállt és elárnyé-
 kolta mindazokat, akik megnyitották a művel-
 ség forrását és meggazdagították az emberi
 élet kuffejét.

A költemény és kép, a könyv és szobor,
 melyek meghatották a világ lelkét és benne
 azt a sejtelmét, azt az előérzetet ébresztették
 föl, hogy láthatárunkon túl van még további
 világ és mélyebb élet annál, amely látható
 kényérrel föntrtartható: mindezek — a látszólag
 tiszteltelen kifejezés dacára, csodás foganta-
 tásból származtak s gyümölcsei ők a Szellem
 s az emberi ész és gondolkodás közti küzde-
 lemnek.

A Szellemnek kellett fölemelkednie az
 értelmi kőosz fölé és az ő hatalmából kelet-
 kezett minden rend, szépség, zene.

Okosabb és kegyetesebb dolog az, ha
 isteni energia fogantatásának és eredményé-
 nek nevezékek az az igazi civilizációt, mintha
 ateistának hirdetik a civilizáció géniuszát,
 — mert nem szükséges, hogy az emberek
 orthodoxabb legyenek, mint amilyen a biblia
 maga.

Minden igazi művészet csodálatos foganta-
 tás s az igazi civilizáció a templom külső
 udvarában áll, mint — tisztelője és imádója az
 Istennek.

Azonban nekünk még nincs olyan embere-
 rünk, akinek szabad volna hirdemie, hogy bizo-
 nyos értelemben isteni élet létezik az ő ereiben.

Istent megláttuk — a szívben; vajjon lát-
 hatjuk-e az Istent a — vérben is?

Mily nehezen fogadták volna az emberek
 Krisztust, ha ő mint Isten küldöttje jött volna
 anélkül, hogy mint ember is lépett volna az
 emberek közé.

Világos dolog, hogy az Istennek egybe-
 olvadása az emberivel sok előnyt nyújtott az
 iránt, vajjon az ember földi nyelvel beszélt-e
 és mennyországi hangszólyal; vajjon buzdította-
 ez embereket az ő közös emberi természetével,
 hogy közeledjenek hozzá, biztosítván őket, hogy
 az isteniben benne van foglalva az emberi.
 Ezt megtehette s meg is tette, az — Isten-
 ember.

Verbum caro factum est!
 Ez össze nem egyeztethetőnek látszik és
 ellentétnek. Azonban az egész világ tele van

ellentétekkel, sőt nagyon is unalmas lenne az
 — anomáliák nélkül. Minden ember ellentétben
 van — önmagával. Semmi sincsen a világban,
 amiben nem volna ellentét, kivéve a halált;
 ez pedig nagy ellentét az Istennel szemben.

Ugyanez áll a természet könyvéről is. A
 pusztaság ellentétben van a kerttel, a vihar a
 nyugalommal, a nyár a téellel. Az egyik növény
 megret foglал magában, másik meg gyógyító
 nedveket tartalmaz.

Krisztus volt az, — ki mindent átkarolt
 az összes korszakokban, még mielőtt a világra
 jött volna.

Ez megkülömbözteti őt az összes embere-
 rektől.

Az ő megjöveteleének reménye összerat-
 totta a társadalmat és megvédte az értelmi és
 erkölcsi perverzítástól.

Mikor Krisztus megjött, akkor be kellett
 zárulniok a hosszú profétái fejezeteknek, mint
 olyan kapuknak, amelyek átáhaladt a király,
 vagy a diadalmasokodó győző. A profeciák
 nagy paradoxai összhangba jöttek az ő életé-
 nek még nagyobb paradoxáival. Ő volt a „meg-
 vetett az emberek közül” és mégis az „összes
 népek óhajja”; „benne nem volt szépség” és
 mégis „ő volt a leggyönyörűbb tizezrek között”.

Ő, akinek nem volt, ahová fejét lehaj-
 thatta volna, mégis „százszor többet ígért e
 világon”.

És mindezen szavaiban nincsen ellentét,
 nincsen paradoxon, mert azok azt jelentik: „nem
 vagyok hasonló ahhoz, amit az emberek vár-
 nak; oly szegény, oly elhagyott vagyok, hogy
 csak azokra bírok vázazseróvel, akikben az
 utánam való vágyat fölébreszti az én mennyei
 Atyám.”

A profeciák s az azok beteljesedése csak
 különféle alakjai a mászlólagos paradoxon-
 nak. Krisztus mindig az írásra hivatkozott, ő
 nem akart menekülni az írott bizonyítékok-
 tól. Ennél bátrabb eljárás nem volt képzelhető
 s ez alkalmas volt arra, hogy ellentéteket idé-
 zzen elő. Ő, a tanulatlan férfiu beszélt korának
 bölseiseihez, akik hatalmukban tartották az akkori
 világ első literatúráját. Ő nem csak tanulatan
 vala, hanem egyszerű ruhában is lépett föl;
 szegény vidékről származott és semmiféle kül-
 sőség látható tekintélyllyel nem rendelkezett.

Valóban, alig hogy az írás első lapjait
 fordítottuk, azt érezzük, hogy egy új és csodá-
 latos elem lép be az ember történelmébe, oly
 elem, amely életet, hangot és célt ad a földi
 dolgok összes áramlatának.

Az emberi nemek összpontosultak egyet-
 len eszmében. A jövendőlés fátyolán keresztül
 lat az ember képe, aki idegen volt ugyan, de
 mégis mindenkinek barátja; gyöngéd, de mégis
 hatalmas; közel volt, de mégis oly távol, mint
 a láthatatlan Isten.

A közeli Isten felsége és magasztossága
 meglhatja az olvasót az írás minden sorában;

míg ott észreveszi magát a csillagnál, a Sztz-
 nél és a megszületett Gyermekeknél.

Az evangélium kezdő fejezete nem a ne-
 vek pusztá jegyzéke; itt össze van foglalva
 az ő-szövetség; itt van az emberi történelem
 — kiesinyben; összegyűlt az egész mult, hogy
 bizonyoságot tegyen arról, miszerint megszüle-
 tett az — Istenember.

Deus erat verbum. Verbum caro factum est!

Cselkó József.

Magyar góczpontok.

II.

Előző közleményünkkel azzal fejeztük be,
 hogy amikor majd előbb-utóbb az összes nép-
 iskolák államosítva és magyarok lesznek, az
 u. n. nemzetiségi kérdés nemcsak hogy nem
 lesz megoldva, hanem épp akkor indul majd
 meg igazán a lét- és nemlétért való elkese-
 redett harcz, az u. n. nemzetiségek és a ma-
 gyarság között; de addig is nehéz küzdelmet
 kell majd folytatnunk, mert azt, hogy „aké
 az iskola, azé a jövő”, nemcsak mi magyarok,
 hanem a nemzetiségek is jól tudják s hiába
 biztosítjuk őket arról, hogy hiszen mi a magyar
 nyelvet csak a nemzetiségek jól felfogott ér-
 dekekben óhajtjuk elterjeszteni. Ha a mostani
 tót népisokóban magyar lesz a tanítás nyelve
 s talán tótul nem tudó tanítók is fognak al-
 kalmaztatni ezen iskolákban, a gyermekek
 anyanyelve háttérbe kell, hogy szoruljon s
 mint egyszerű tantárgy kezelve, nem lesz el-
 érhető az, hogy a tót irodalmi nyelvet is meg-
 tanulhassák a gyermekek s egyáltalán tótokul
 nevelkedjenek. Ez nem lenne baj, mert elvégre
 a tót nyelv több vagy kevesebb bírása a tót
 népet sem boldogabbá, sem boldogtalanabbá
 nem teszi; ámdé korunk a nemzetiségi, a faji,
 a nyelvi jelszók és küzdelmek kora és a ne-
 zetiségi, faji s nyelvi szabad fejlődésében véli
 felismerhetni a népek boldogságának egyik
 eszközt. „Nyelvében él a nemzet” a mi ma-
 gyar jelszavunk, de ugyanezt hirdetik a tót,
 román, szerb nemzetiségi vezérferfiak és a
 sajtóink is a nemzetiségekre vonatkozólag,
 amiket szintén nemzeteknek szeretnek feltűn-
 tetni, noha helyesebben népfajokról beszélhet-
 nek. A teljes sajtószabadság korában a
 nemzetiségi sajtó egyre hangosabban, egyre
 tüzebbek fogja hirdetni a nemzetiségek, a
 népfajok azon jogait, amik azokat korunk fel-
 fogása és az ő véleményük szerint megilletik
 s mivel e jogok érvényesülésének a magyar
 faj, a magyar állami intézmények állják sze-
 rintük utjokat, ezek ellen agresszív harczot
 fognak hirdetni, vagyis a magyarság rovására
 az u. n. nemzetiségek kulturális, közgazdasági
 és politikai fejlődését fogják sürgetni és ennek
 előmozdítására minden lehető megtenni, a
 mint hogy ez kisebb-nagyobb mértékben már
 eddig is történt, mert hiszen ha a nemzetiségi
 vidékekre a magyar nyelv helyett az illető
 nemzetiségi nyelvet óhajtják közigazgatási,
 törvénykezési stb. nyelvvé tenni, ezzel impli-
 cztán a magyarságot is igyekeznek kiszorítani,
 száműzni onnan. Igenis, ez a végezőlja a ne-
 zetiségi tulzók perfid aknamunkájának és nyílt
 izgatásainak; küzünü a magyart saját hazájából,
 melyet vérel szereztek és tartottak fenn ősei
 részére. S bármint vélekedjünk is gróf Tisza
 István politikájáról, az az egy bizonyos, hogy
 amiket marosvásárhelyi emlékezetes beszéde-
 ben mondott, azt minden magyar embernek,
 bármely pártához tartozék is, meg kellene
 szívlelnie és aszerint cselekednie a maga és
 a késő unokák érdekében. Gr. Tisza István
 pedig ezeket mondotta említett beszédeiben:
 „A történelem nagy emlékei ép úgy, mint a
 jelen feladatai és küzdelmei s a jövő küzdel-
 me és reményei azt a nagy igazságot kell,
 hogy észébe juttassák a magyar nemzetnek,
 hogy minő maroknyi nemzet vagyunk és minő
 nagy feladatok, minő problémák megoldása elé
 állított a végzet bennünket.

Ezt soha, soha magyar embernek el-
 feledni nem volna szabad, és le kellene belőle
 vonnunk a következcniát, hogy a magyar
 nemzet és magyar társadalom egész erejére

zatát a ma ecclesiasticopolitikai mondasának, hogy az
 egy nyelvű ország gyenge.

Tudjuk azt is, hogy a kereszténység felvételével
 Szent István Róma szellemének hódolt s a vallás nyelve,
 a latin nyelv töltött uralkodónyelvé egyházi és políti-
 kai téren. De nem a esaiáiban, ott megmaradt a magyar
 nyelv.

Ha Szent Istvánnak a nyelvek különféségére fel-
 állított téziséit csupán politikai szempontból veszik —
 akkor ezen állítás meg nem állhat, mert ha amint a
 nemzetiségek Szent István téziséből kiindulva, a külön-
 féle nyelvek egyenjósultságát akarják érvényre juttatni,
 akkor Szent István intelmé vallási és politikai szempont-
 ból is ellenkezőbe jön az evangélium ama igazságával,
 hogy omne regnum in se divisum dissipabitur. „Az ün
 magában meghasonlott — megszólt ország szétszóratik”.
 Divide et vinces.

Hogy Szent István magyarul sem tudott, mint a
 háborgó elem hirdetője, ez nem is annyira nevétség,
 mint hamis föfogás. Hát még meg nem tért s Róma szelle-
 mével a latin nyelvnek nem hódolt, milyen nyelven
 beszélt, milyen nyelven végezte az ország ügyeit a még
 pogány magyarourakkal, kik még a kereszténység be-
 hozatala után is idegenkedtek a latin nyelvtől.

Idő folytán a vendégek száma is szaporodott

annyra, hogy már Kálmán király idejében törvényt
 kellett hozni a be nem fogadott idegenekről s így
 lübségeskü nélkül nem telepedhettek le. (I. könyv 4. fe.)

Az 1222. évi 11. artikulus elrendeli, hogy a hos-
 pitekek, vendégek, tisztességes jellemű egyének legye-
 nek s hivatalviselésre alkalmasak. Így az ilyenek nem-
 csak méltóságokra emelhettek, de bírtokadományozást is
 kaptak, habár az országban kívül tartózkodtak is, míg
 végre az 1222. évi 26. artikulus elrendeli, hogy a ven-
 dégek, kik az országban kívül tartózkodnak, semmiféle
 javadalmat ne kaphassanak, vagy ha kaptak, azokat
 az ország népeinek tartoznak visszaadni. De ezen tör-
 vénynek rendelkezése IV. Béla király idejében a rend-
 kívül viszonyok és székséglek folytán elévült, mert ő
 az idegenek iránt rendkívüli bőkezűséggel viselkedett.
 Csak egy példára, a bioszterezebányai privilegiumra hi-
 vatkozom. A Béla király által adományozott privilegium
 értelmében Beszterezebányán csak németek lakhattak,
 magyar nemes sem házat, sem bírtokot nem vehetett.
 Vagy a korponai privilegium, hogy ott magyarok nem
 tanuskodhattak. Ha kérjük, miért kedveskedett ennyire
 a király a németeknek, csak kombinációval felelhetünk.
 Hogy a mongol-tatár pusztítás után a benépesítést bár-
 mily módon végrehajtsák, tulmenő bőkezűséggel kösötte
 le magának a német népet az esetleges újabb tatár-
 betörés ellen.

— **Személyi hírek.** Ifj. Jusch György főispán, több napig tartott gyenekedésből már föltöltött és a megyei közgyűlésben is elnökölt. A karácsonyi ünnepekkel családjával együtt nezezári kastélyában tölti.

— **Új pénztintézet Turóczban.** Mint már befejezett tényleg említhetjük föl, hogy a Magyar Általános Hitelbank elhatározta, hogy Turóczszentmártonban főintézetnek állít föl. De nemcsak nálunk, hanem az ország más vidékein, különösen nemzeti-ségi vidékein, összesen 25 ilyen intézetet fog föllátni. Ezek közül 10 intézet már a legközelebbi időben, a többi pedig fokozatosan a szükségeseknek megfelelőleg. Ezebből alapítókéjét tízmillió koronával bírelmet, amelyet a nemrég megtörtént igazgatósági ülés tudomásul véve, a további intézkedéseket már megtehető. A Hitelbanknak ezen elhatározása minden körülmények között dícséretes és mindenek föltűzad. Hogy azonban a gyakorlatban miként fog az bevalni, hogy a Hitelbank, ez a tekintélyes pénztintézet miként fogja a már eddig is működő hazafias irányú pénztintézetek érdekeit sértetlenül hagyni — ez még a jövő títka. Reméljük azonban, az illetékes tisztezők méltányolva a vidéki pénztintézeteknek eddig tett hasznos szolgálatait, arra fognak törekedni, hogy az új pénztintézet szervezése még ne zavarja a régiek munkásságát. Erről különben alkalmadtán még bővebben fogunk megemlíteni.

— **Igazgatói és tanári kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Mohar József győri állami tanítóképzőintézetéi rendszeres tanárt a eszürői állami tanítóképző igazgatójává nevezte ki. Mohar József a znióváraljai állami tanítóképzőintézetnél kezdte meg tanári pályáját — hol buzgalommal és tevékeny munkássággal tűnt ki. A tanügyi iradalom terén, valamint az egyesületi életben is jelentős helyet vívott ki magának. Ennek tulajdonítható, hogy alig néhány évi rendszeres tanátság után igazgatóként nevezetett ki. Ugyancsak kinevezetett rendszeres tanárra Szarka Lajos a znióváraljai állami tanítóképzőintézetnek jeles segédtanára.

— **Kinevezés.** A földművelésügyi m. kir. miniszter Péch Dező m. kir. erdőmestert a turóczszentmártoni m. kir. erdőfőfelügyelő első osztályú alerőfőfelügyelővé nevezte ki. Péch Dező erdőmester eddig is a turóczszentmártoni m. kir. erdőfőfelügyelőséghez volt beosztva és így ezen kinevezés csak állandósítja jelen állását.

— **Választási mozgalmak Turóczban.** A budapesti Turóczváros után azonnali Turóczmegye következett, ott is megkezdtek már a kilitábsa helyezett képviselőválasztásokra a jelölést. Néhány élelkebb fantáziájú ember Turóczban is megejtette már a jelöléseket. Mint-hogy pedig uton-utson elmozgott közelebb hirtet, mindzseknek elejét vendő, kijelentjük a legilletékesebb helyről nyert információ alapján, hogy minden eddigi kombináció nemcsak idő előtti, de teljesen alaptalan is. Mert hiszen az országgyűlést még nem osztalták föl, az új választásokat még nem rendeltek el és képviselőink is még helyeiken vannak, a melyen úgy tudjuk, hogy a jövőben is megmaradnak.

— **Nyugdíjazás.** A földművelésügyi m. kir. miniszter Székely Adolf alsóközömbi m. kir. erdőmestert, akizhez a turóczai erdőfőfelügyelőség is tartozik, a t. év végéig állandó nyugatumba helyezte. Székely Adolf, mint tisztviselő és ember egyaránt közbücsősélem és szeretetnek örvendett, azért sajnálattal látjuk ezt megvalni máll állásból. Úgy halljuk azonban, hogy a nyugatomba vonuló erdőmester Turóczszentmártonban fog megtelepedni és így magyar társadalmunk fog vele gazdagodni. Utódlául Karvas Emil erdőmestert nevezetett ki, aki állomását a jövő év elején foglalja el.

— **Érettségi vizsgálatok.** A turóczszentmártoni és alsóközömbi kereskedelmi iskolában a mult hét folyamán tartattak meg a póterettség vizsgálatok. Ezekben dr. Ferenczy Zoltán és Lékly Gyula szerepeltek, mint a közoktatási, illetve kereskedelmi miniszter megbízottai.

— **Rendes tanítól kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Urszuly Aranka turóczszentmártoni állami polgári iskolai tanítónőt ugyanezen intézetben rendszeres tanítónővé nevezte ki.

— **Jeszzensky Danó költeményei.** Jeszensky Danó volt budapesti kir. közgyűzőnek második bővített kiadásban jelentek meg költeményei. „Tündérek”-ét jól ismeri a hetvenes-nyolcvanas éveknak magyar művelői községe. Valamint ismerik Jeszensky Danót a turócziak, akik között Stulnyáifiródn tölti immár évek óta a nyarat és oly megszokott tisztes alakja furdó életünknek, hogy nélküle azt elképzelni sem tudnók. Költeményein nines mit dicsérnünk. Aki ennek a mérlegzését költői lételemek versét olvassa, benne a magyar társadalmi életnek rég patriárkális alakját látja. Azt, aki ismeri a szív érzelmét, úgy a mint az a magyar emberben megnyilatkozik. Ismeri fájának búját, baját, amelyeknek

verseiben oly közvetlen kifejezést ad. Igazi magyar költő, akit megértünk, mert ő is ért bennünket. Könyvét, mely a „Patria” budapesti irodalmi vállalat és nyomdai részvénycárságnál jelent meg, mindenki nagy élvezettel, igazi lelki örömmel fogja olvasni. Ára félve 3 korona. — De hogy olvasóinknak is jusszon az élvezetből, meg nem állhatjuk, hogy egy rövidke versét be ne mutassuk:

A SZÁLAK.

Ki tudja, mi fűzi,
Ki tudja, mi bánja,
Ki tudja, mi bontja,
Azt a szalát, mely a
Szívet szívehez vonja.

Ki tudja, mi oldja,
Ki tudja, mi bontja,
Azt a szalát, mely a
Szívet szívehez fonta.

Csak látszik, hogy a
Szalát eszünkbe hoz,
Csak az látszik, hogy a
Szívek meghasodnak.

— **Újárvaszéki ünök.** Turóczvármegye főispánja a vármegye közönségének legutóbb tartott közgyűlésén dr. Bulyoszy Miklós tiszteletbeli újárvaszéki ünöké nevezte ki. Bulyoszy Miklós a turóczai származású ifjuságnak egyik komoly törekvősi tagja és így ezen kitüntető kinevezés alkalmából szívesen tüdőzőlünk.

— **Szegény gyermekek karácsonya.** A turóczszentmártoni állami elemi iskola dékán tanítóestülte, Riszner József igazgató vezetésével, ez évben is addig fázódott, míg sikerült az iskola szegénysorsu tanulóinak felruházásáról gondoskodni. A lélekemelő ünnepepít pönteken délután tartották meg. Felruháztak összesen 30 tanuló, közöttük 15 fiú, 15 leány. Az ünnepepít a tanulóknak énekelve kezdődött, majd Riszner József igazgató intézett a növendékekhez megható beszédet. A tanítóestülte fázódást pedig az ünnepepjen jelen volt királyi tanfelügyelői méltatta.

— **Szerencsétlenül járt.** Herez Bernát kunosvázi kereskedő az erdőbe küldte kecsist, az ott vágott tűzfának befurakozására. A kecsis meg is rakta a szánt és utnak indult a meredek lejtőn lefelé. Uközben a fával jól megerlelt szán fölfordult és a szegény kecsist maga alá temette. A szerencsétlen ember nyomban meghalt.

— **Tiszteletes baka.** Hlavács Milán ozori szülött, evang. segédlelkész oly buzgón uszott a pánszázvímus vízében, hogy meg arra sem ért rá, hogy hivatalos körntön levő püspököt illő tisztelettel fogadja, sőt ennek épp ellenkezőjét tette, miert is fogelmi vizsgálattal indítottak ellene, amely azért végződött, hogy állásáról elmozdították s mikor utóbb Miaván újból megválasztották, ezt a választást megsemmisítették. Híres Hlavács Milán ennek következtében katonai kedvezményét, mely szerint hadkötelezettségének mint tábori lelkész tehető voltna elcséget, elvesztette és a m. kir. honvédelmi miniszter rendeletére a póttartalék állományába soroztatott be.

— **Egy pánszáz ügyvéd fogelmi ügye.** Érdekes fogelmi ügyet tárgyalt a budapesti ügyvédi kamara fogelmi bírósága. Kabina Ferenc békásmezei ügyvéd volt a vádlott, a ki a Hlas Ludo ezimlőt két lapban igaztó ezikkelték itt a magyarok ellen, a miert a budapesti esküdtörbíróság három hónapi, egy más alkalommal meg egy hónapi államfogházra ítélte. Az ítéletet az ügyvédi kamarával is közölték, a hol az ügyesség a magyar állam ellen való igaztásait fogelmi uton is kérte a vádlott megbüntetését. A följelentés folytán a kamara ügyész vádat emelt Kabina Ferenc ügyvéd ellen az ügyvédi rendtartás 68. szakasz b) pontjában írtköz ügyvédi vétség miatt. E szakasz szerint fogelmi vétséget követ el az ügyvéd, a ki az ügyvédi bizalomra magát méltatná teszi, vagy az ügyvédi kar tekintélyét sértő magatartást követ el. A kamara ügyészének vádemelése következtében a kamara elnöksége a mult hétre tűzte ki a fogelmi ügy tárgyalását. A fogelmi bíróság elnöke Brill Ignác dr. kamarai alelnök volt. A fogelmi bíróság tagjai voltak: Zsigmond Jenő dr., Messinger Simon dr., Stern Sámuel ur. és Horváth Gyula dr. választmányi tagok. A fogelmi bíróság joggyőze Pap József dr. kamarai titkár volt. A vádat Pollák Illás kamarai ügyész képviselte. A budapesti királyi ügyesség képviselőtében Polgár Viktor dr. királyi ügyesség jelent meg e tárgyaláson. Kabina Ferenc vádlott a tárgyalás elhatalasztást kérte, mert a védője időközben megbetegedett. Szükséges, ugymond, az elhatalasztás azért is, mert a büntető törvényezéki iratok ninesenek itt teljes számban. Hiányzik a vallás- és közoktatásügyi miniszternek rendelete és Csáky Károly gróf püspöknek közlévele, a melyek ezikkem megírására bázisul szolgáltak. Pollák Illás dr. kamarai ügyész méltányosnak tartja, hogy a vádlott

kívánságát figyelembe vegyék. De fölöslegesnek tartja a miniszteri rendletnek és a püspöki közlévelnek a beszerzését, mert annak az a látszata volna, mintha a fogelmi bíróság föllal akarná bírálni az esküdtzék marasztaló ítéletét. Brill Ignác dr. elnök: Szükségségek tartaton, mielőtt a fogelmi bíróság határozathozatalra visszavonna, hogy az ügyész ut ismertesse meg a vád-ját a fogelmi bírósággal. Pollák Illás: a budapesti esküdtzék Kabina Ferenc ügyvédet a magyarság ellen való igaztás sajtóvétsége miatt három hónapi államfogházra és kétszáz korona pénzübüntetésre ítélte. Kabina Ferenc, mint ügyvéd, ügyvédi esküt tett s esküjében azt fogadta, hogy Magyarország és annak alkotmányát iránt mindenkor hit marad. Midőn tehát igaztó ezikket megírta, megszegette ügyvédi esküjét s ezert ellene az 1874. évi XXXIV. törvényezék 68. szakasz b) pontja alapján vádat emeltek. Brill Ignác dr. elnök ismertette ezután a budapesti királyi ügyesség följelentését. Az ügyész abban arra kéri a kamarát, hogy Kabina Ferencet, mint méltatlan az ügyvédi bizalomra, mozdítsa el az ügyvédség gyakorlatától. A fogelmi bíróság elrendelte a büntető törvényezéki iratok, továbbá a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendletének, valamint Csáky püspök közlévelnek a beszerzését. Ez okból, különös tekintettel meg arra is, hogy a vádlott védője nem jelenhetett meg, a fogelmi bíróság a mai tárgyalást bizonytalan időre elnapolta.

— **Közgyűlés.** Liptószentmiklósról írja levelözünk: A „Magyarországi Vöröskereszt Egylet Liptószentmiklósi Fiókja” e hó 20-án tartotta dr. Holcsey Józsefnek elnöklöle alatt rendes évi közgyűlést. Az évi jelentés szerint, melyet Orbán Nándor titkár olvasott fel, kitűnik, hogy az egyletnek 92 tagja van. A központba 92 koronát küldtek. Az egyesületi vagyonra 4000 kor. A pénztárkönyvek megvizsgálására Kisely Kálmán és Kacz Henrik választmányi tagok lettek kiküldve. A pénztári könyvek rendben találtak és Skonyár Gusztáv pénztárkönyve megkapja a felmentvényt. A gondnoki állásra is Skonyár Gusztávot választották meg. Új választmányi tagnak Füzsi Márk né lett mdgválasztva.

— **Tündérország — Meseország.** Egy vaskos — 364 oldal — mesekönyvvel meg most karácsonyra hpunk fömunkatára: Bdnfi János igazgatótól „Tündérország — Meseország” cím alatt a Budapesti Könyvkiadó Társaságnál, melyet gyönyörű hat színes kép és Gira Ritkár festményes számos, igen sikerült és az ifjuság izlése szerint készített rajza díszit. A pompás mesekönyvben övennal szebbnél-szebb mese, regé és kalandos történet váltakozik, melyeket élvezettel, gyönyörködve fognak olvasni kisdöledek. A könyv ára 4 kor. 80 fillér. A kiadók két kisébb kiadást is rendeztek „Tündérország” és „Meseország” cím alatt e könyvből, amelyek egyenkint díszes kötésben 3 koronáért kaphatók.

— **Leopold Gyula.** Az „Általános Tudósító” szerkesztője és hirtetési irola tulajdonosa Budapestben közel 10 év óta fejt ki agilis tevékenységet, hogy a sajtó és hirtetők érdekeit összeegyeztesse. Bátran állítható, hogy Leopold Gyula iródaja magyab hozzájárult, hogy a reklám hazánkban is természetesen és hatatosan fejlődjék, hogy a kereslet és kínálat legkényvesebb és legolcsóbb közvetítője minél jobban emelje a forgalmat és befolyásolja a versenyt. Ismerik ma már a kereskedelmi, gazdasági- és ipari üzletek, vállalatok, hogy az állandó, ügyes és észszerű reklámzás oneli nirovnyüket, növeli forgalmukat, gyaapítja vagyunkat. Nem oly könnyű azonban a sikeres reklámzás; nagy gyakorlat, tapasztalat, tudás és szorgalmas munka szükséges ehhez. Tudomásunk szerint Leopold Gyula nagy apparátussal dolgozó iródaja telet meg kitűnően hivatalosnak és örvend nagy bizalomnak, miert is nemcsak a legnagyobb magyarországi, hanem a tekintélyesebb és legelőkelőbb külföldi ezégek is állandó biztelítők, mert kiváló szakértelemmel, fellümlülatlan pontossággal, odaadó lelkiismeretességgel és nagyon szolid arak mellett eszközlő bármilyen hirtetéseket, reklámokat vagy az összes budapesti és vidéki, mint a külföldi lapokban és naplárakban.

— **A Horgony-Pain-Expeller** (Richter-féle Liniment. Caps. comp.) igazi népszerű háziorszer lett, mely számos eszlásban már több mint 35 év óta mindig késztelben van. Hátfájás, esipőfájdalom, fejfájás, köszvény, eszlánál-sít-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzölésnek mindig fájdalomcsillapító hatást idézők elő; sőt járványkórnál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az altessenk Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziorszer jó eredménnyel alkalmaztatott bedörzöléskeppen az influenza ellen is és ivergekben: a 80 fillér, 1 korona 40 fillér és 2 kor. a legtöbb gyógyszerüzletben kapható: de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Pain-Expeller, vagy Richter-féle Horgony-Linimentet kérni, valamint a „Horgony” védjegyre és a Richter cégjegyzékre figyelni és csak eredeti iverget elfogadni.

CSARNOK.

A Justh-esalád karácsonya 1678-ban.

— Történeti rajz. —

Hazám, szegény magyar hazám! Hányszor kellett átésned a megpróbáltatások és szenvedések tüzkerezésén: hányszor kísértet a megsemmisülés rémképe! De a megpróbáltatások kemény tusái megégették életerődet.

Mohácsnál meghaltál... De a Gondviselés gyengéd keze szelíden feltröta a halotti leplet s varázsszáva és élteitő fuvalma életre hívott.

Há a zsarnok önkény vasat tett rád, az alvó oroszán felébredt, a bilincseket szétépte. Futva menekült a vergődéseden örngőg szolgahad. Az apák jóslatszerű siralma: „E nép élni fog, e népek élni kell”, teljesült. Honszerelmed tusája, mint mennydörgés és villámás, mely félelmetes és süjtő.

1678-ig rabbillinesben vonaglott a nemzet, a Boecksayak, Bethlenek és Rákóczyak örökségét behomályosítá a zsarnokság.

Thuróczi vármegye nemes státusza 1678. nyarán a kurucoktól félelem miatt Szklabinya várában gyűltek össze tanácskozni. Felváltotat a király intámentuma, mely a haza védelmére s a király iránti hűségére hívja fel a vármegyét az istentelen rebellekkel, a kurucok ellen.

Halóztatott, hogy a várak sűrűsögen kijavíttassanak s helyőrséggel látandók el.

Szklabinya várparancsnokává az ifjú hős Justh Dániel választott meg, Blatinicza vár védelme pedig idős Justh Andrásra, Dániel atyjára bízott.

A tekintetes Karok és Rendek aggodó szívvel hagyták el az ősrégi várat: mit hoz a jövő a földig tiport nemzet számára?!

A megválasztott két várparancsnok is visszatért neozpál ősi kuriájába.

Idős Justh Andrásnak három fia volt: a mi lósnök: Dániel, kinek neje Beniczky Mária; Ferencz, ennek neje Okolcsányi Anna és András. Édesanyja szemintkölő Pongrácz Erzsébet, a hőselkű matróna, kik fivál, Dániellel s ennek nejevel, a szelídelkű Beniczky Máriával birtokosztokodás miatt ellenséges viszonyban volt.

A közgyűlésről hazatérő Justh András állt tette le a kardot, lovas küldöncz érkezék Blatinicza várából. Ostrothi Mátyásnak neje, br. Révay Szidónia, a vár urnője értesít az új várparancsnokot. „Isten meglátogott bennünket, és ő nyíla lesújtott az várba s lángokban áll a várunk, az porsógat hajtsa kőmed vedeni.” Justh András csak annyit mondott: „Rossz omen.” „Mit! Rossz omen — válaszolá Pongrácz Erzsébet — a hőszi szív bátorságához balsejtelen nem férhet. Mutasd meg, hogy a szemintkölő Pongráczoknak, kik egykor a vár (Blatinicza) urai voltak, méltó rokona vagy. Irtsd ki a rebelleket, kik nyugalmunkat zavariják s a hazát végnégre jutatták.”

Justh András gondolataiba elmélyedve, felsóhajt: „Oh haza, haza, hol a te szabadságod?!”

Beniczky Mária gyöngéd karokkal fogadta visszatérő férjét. Kéblét örömméret fogta el, értesültlen férjé kitüntetéséről, de a nyugtalanság balsejtelle belopódott szívébe, hisz háboruban oly kicsi, oly értéketlen az élet.

I. Lipót kormányozta a legnagyobb visszatérészt eredményezte Magyarhonban. A kormányzat irányelve abszolút monarchia volt. A tervezett kormányreformok keresztülvitele végett a király emberei katonasággal rakták meg az országot. Az ország az eltiport szabadság visszaállítását, a nép a helybeli felső lelkészságot, vallásszabadságot követelt. De akik ezekért szót emeltek, azokra lövőten, gályarabáság, legjobb esetben bűjósás várakoztat. Az erdők benépesedtek bűjósokkal. „Késő őszel, amikor a lomb már sárga, a szaraz mezők dér a virága, zuzos fák között a hideg szél ugy stultál.” Az egykor híres bajnokok, a romlott szabadság általmozó tanyátlán, ruhátlan, éhezve, fázza bűjókolknak az erdei vadaktól bántatlanul, csak embertársaitól állózve.

A szerte esatangoló idegen zsoldos ura önkényen hatolt be az immuns kuriákba, pusztította a portákat, zsarolta, kizsákmányolta a pörnépet. Panas, siralom nem talált igazságot. Az abszolútisztikus irány hervasztó szele lengett át az egész országban. A trón személyre zárva a rebellis nemzet esdő szava előtt. Számítve a kegyelem, csak könyörtelen szigor a legfőbb forrnál.

A reménytelenség sorvasztó hatása ott tilt a bánatok sziveken, de az elszántságra kész kebel rejtette magában a felkelés szikráját, csak felszabadító vezér után várt.

Az 1678. év tavaszán kezdett nyílni a szabadság virága. A tavasz langyos fuvalma szétördta a szabadság hívő szózátát. Marczona alakok jöttek elő az erdőkből, szemükben az elszántság tüze égett, szívükben kigyuladt a honszeretet lángja, a várak körül csoportosultak, hogy visszavivják Boecksay, Bethlen, Rákóczi elhomályosult örökségét. A kürtök, tárogatók hívő szózátától viszhangzik völgy s erdő: „Isten dicsőségére s hazánk szabadságára” megszólított a keresztos viézek serege, fegyverben a kurucz (kurucz szó a crux = kereszt szótól) s áradatként nyomul előre a Vág völgyén, Thököly Imre, a lángelmű fiatal gróf kezébe veszi a szabadság kibontott zászlaját. Győzelmes seregét Arva várág viszi, hogy azt, mely atyja dicső halála után reászállott, örökbe vegye. Sztrazoldó generális ugyan elzárta a szorosokat Szepesfő Nyírtáig, de a rettenetes ár szettörti a gátakat.

Leslé Jakab, Kufsland, Kobb generálisok menekültek luzzák vissza a Vág völgyéről esapaikat a bányavárosok s a várak védelmére.

A felkelő győzelmes fegyverekelt 1678. év szeptember 22-én Thuróczi szentmártonig vitték. Thuróczi szentmártoni táborából írja Thököly a megyének: „Édes hazánk már régült fogvást boldogtalankodó és a sok szokatlan szenvedések s nyomoruságok között véglős veszedelmével kuszködő siralmas sorsa testi s lelki szabadság helyet gyalogatos jobbjágságra, adófizetésre jutassa és az irtoztató halálmal is keservebb iga alá való veretése miatt” stb. fegyvert fogván, felhívja a megyét, hogy hozzá csatlakozzék.

De már előzőleg is felhívta a főispánt, báró Révay Imrét és Justh Dánielt a felkelésre. Szeptember 2-án ezt írja Közéskövér Justh Dánielnek: „Szolgálok Klmédnek. Éz levelem klméd véni azonnal parancsolatomnak eleget akarván tenni jütés. Jűjön utánam valahol talál az táborban. Egyébiránt ha különben tselekszik nem tapasztal különbet nem, hanem mint jószágba porrá tétetik klmédnek, ugy személyvel ugy bannak, mint engedetlen áruólva”.

A megye az „Isten dicsőségére” vivott eme felkelési harcokban a megpróbáltatás nélköz szerepét vitte, de természetek tekvésnél fogva is az enyészett szelén állott. Nemzeti érzületet s szabadságszeretetét össze kellett egyeztetnie a korona iránti hűséggel. Ha tekintjük a hadjáratokból reá nehezedett válságos viszonyokat, láthatjuk, mily nehéz szerep jutott részére. Megyének a német zsoldosok átkelési s elszállásolási tanyája volt. A falvak folyton német katonasággal megrakva, Trencsén, Nyitra s a bányavárosok német hadsereggel elárasztva.

A császári hadsereg mint halálmadár tilt a megyén. Thököly tüzzel, vassal fenyegette, ha fel nem kel. Leszle generális nem vonult ki, Thököly fenyegetéstől nem akart elállni. Így siralmas viszonyok közt volt a megye, mit növelt a ragály rémképe s az éhínség.

A köznémes karddal az oldalán szántott, s ha jött a parancs, kifogta ekéből az egyik lovat s ment a hazéért hazulni, másik lován pedig szolgálja vagy jobbjágsa felesapott szabad hajludnak. A szegény nemes lovra hordta haza kevés és silány tornészt, melyet a labancz avagy kurucz paripája megkímélt.

Elközelgett a tél. A német sereg téli táborába vonult vissza, a megye a várakat javíttatva s erősítve.

A hó telér leple mint a béke anyala borította a sokat zaklatott s vértől azott földet. A kard hüvelyében pihent, de ébren volt a nemzeti szabadság géniusza, a felkesedés szent tüze lángolt a hideg időben is.

December első napján megjött a vészír: „It a kurucz”. A köznép megrémült s a községekben megszólaltak a vészjelző harangok. A melyből gondolkozásu nemesség a vészjelző harangokban a szabadság hívő szózátát ismerte fel, de nem mehetett, mert a halálmadár visszatartotta, a német katonaság.

December 20-án újra feltűntek a kuruczok. Telen alszik a sas odújában, mondja Bakoss András kurucz főhadnagy, egy kis könnyű prédát venni jól a téli pihenés unalmat közt. Az árvi várba visszatérő kuruczok azzal állítottak be, hogy Szklabinya vára renál a szabadság felkelőinek. Bakoss újból 200 kuruczal indul Líptó s Arvából megterreltani a renitenseket.

Jövetelüket a hegyoldalakban kigyuladt őrtűzek jelzik. A nép a béke örömmünöpre készült. Amde a községek harangjainak nyelvén nem a béke, de a bosszualás anyagának szózata sirt.

Bekesség a földön a jókaratut emberekeknek s mégis jávészéklés, siralom hallatszik a Vág völgyén, terjed a rémhír: „It a kurucz”. Karácsony vigiliáján vette ostrom alá a kurucz Szklabinya várát. A helyőrség 20 nemes vitézből s 14 darabontól állott. Bakoss András azt üzenete Justh Dánielnek, hogy szeretné fejét ünnepi ajándékkul

küldeni Thökölynek s felhívá őt, hogy nyílt duellum döntse el között a koezát, ne ontsa a magyar a magyarnak véret. A kilívást Justh Dániel ellögdája, hogy a többi vérontást megkímélje. Rövid ideig tart a párbaj. Justh Dániel vére pírosra festi a felér leplet. A helyőrség szeretet parancsnokát megmentésére siet. A dula-kodásban életet veszíti meg Lohoczky György kasztlánus és Csel András nemes. A vár megadta magát s a helyőrség csak arra kérte Bakoss, kímélné a megye kincsét, a levéltárat.

Gyásznapneplyűl változott a szeretet s a béke örömmünöpe Justh Dániel kuriájában. A szerelmes lüvetárs karácsony ünnepién fájdalomtól fuldokolva siránközi a fiatal s hős férj hull tetemédel. Oh hazám, nagy áldozatot követeltél tőlem, életemet s mindenemet...

Gyászababurult matróna lép a ravatalhoz, Pongrácz Erzsébet, hogy fától örökbe ellenszűcs. Némán kezét nyujta a fájdalom tengercébe elmerült fiatal özvegynek, menyének, Beniczky Máriának: „Pax hominibus bonae voluntatis”. A kis árva Zsuzsanna (később Ujlácssy Maté neje) a halotti gyszleppel jársák anyagi ártalanságban, szive még nem tu'ja a vesztéséket, Pongrácz Erzsébet megcsokolja árva unokáját s sietve távozik a halál gyszleppéről, de a halál anyagya azt susogja „orastóbi”. A megye megsíratta hős fiát s az özvegynek 4000 forintot ajánlott fel kárpótlásul. Ez ellen azonban Pongrácz Erzsébet protestált. Tét hég fia halála es megosztelte ki a hideg szívet!

A halál anyagya tovább vitte pusztító hatalmát.

A hajduk nem elégedtek meg Szklabinya várával, a bosszu vitte, a préda esalagotta tovább. December 30-án érkeztek Blatinicza vára alá, amely már csekély, de elszánt őrséggel várta a hajludkat. A várat idős Justh András védelmezte. A hajduk nyugati oldalról támadtak. A védelmi műt igen hiányos s így az önvédelem is rövid ideig tartott. Egymásután esnek el a védők. A parancsnok, Justh András eleségre félelem szájlla meg az őrséget, mely a keleti kapun menekült. A gágyeri völgy iszonyu mészárszék színhelye. A hajduk az illözöbe vett őrség legnagyob részét a völgyben felkoczolta. A hajludság a várat feloldta, kirabolta s a nemesség elhelyezett irait az ablakon dobálta a gágyeri völgybe. Az ő év utolsó napja szomorúságot hozott a vidékre. Sapadlan bucsuzott el a nap a gágyeri völgytől s az abban nyugvóktól.

Az esnyomályban felesapkodtak az égő vár lángjai, rémülettel töltötték be a vidéket. S eme gyzásos világitásnál szedték össze az elesett városéget a vidék lakói. Pongrácz Erzsébet szívet kinos fájdalom fogta el, midőn jeltentettek, hogy a vár lángban van.

Szomoruan küszöntött be az új év idős Justh András urilakába. Megrendülve állott a bűszke matróna férje hull tetemé mellett. Kéttős esapás. Férjét, ki őt imádta, vesztette el a hőselkű fiát, ki végtelenül szerette a „hideg szívet” anyát.

A halál előtt megtört bűszkesége. A kettős fájdalom nagysága megnyitotta a szívet. Keblére zárja az új szívet özvegyt, menyét, Beniczky Máriát, kinek szívet színtén a fájdalom kettős töré járja át. „Oh, ki szerencsétlen nő! Oh boldogtalan új év! Oh haza, de sokat követeltél tőlünk” zokogja Pongrácz Erzsébet. „Oh anyám, mely és vigasztalhatlan a mi fájdalunk, de a fájdalom e perezeiben mégis édes érzés a megnyílt anyi kebelen elmondhatni „dulec et decorum est pro patria mori”, mert a mérhetetlen fájdalomban felkelt szivedben a kitagadottnak új éve... A haza oltárán elvérzett két áldozatunk, de szived oltárán kigyuladt a szeretet tüze. Lángoljon az fájdalmas menyeméret s anyagi unokádért e gyzásos napokban, hogy amit a haza tőlünk elvett, azt benned kárpótlja, hogy e gyzásos s szomorú új esztendőben te légy „Boldog Új Évem”.

(Adatok: Thuróczi vármegye 1678–79. évi közgyűlési jegyzőkönyvei, 830–1012. lapjai és Ulikr András jegyző „Memorialeja.”)

Karácsonyi szokások Blatiniczán.

De most már igazán s alaposan megfigyeltem falunk népének szokásait, mert hiszen minden embernek kötelessége, hogy először szülőhelyét, aztán lassan lassan egész hazáját megismerje. Árvall az ellatározással men/emem tehát haza a karácsonyi ünnepekre, hogy megfigyelem Blatinicza népének szokásait. Hogy hogyan töltött el az ünnepeket, árva nem gondoltam, hiszen mindjárt az első napon meghívattak egy jómódú s hozzá még lányos házba, amelynek állandó vendége voltam az egész ünnepek alatt s mely alkalmat adott, hogy ezúlmot elterjem. Megfigyelesem Adám és Éva napján, karácsony estéjén kezdődött.

van szükség. Azt az erőt meddő torzsalkodásokban elpusztítani nem szabad, azt az erőt egysejteni kell, össze kell forrasztani és az ország, alkotmányos parlamenti intézményeiben oly tetre képes szervezettel kell ellátni, amely ezt az egész erőt küzdelembe vihessék, melyre debolhassa a magyar nemzet nagy harczi érdekében.

A nemzet ellen elkövetett bűn, bárhonnan ered: volna is, könnyelmű megmondolatlanságból, gonosz indulatokból, vagy bármilyen egyéb, de eredményében a nemzet ellen elkövetett bűn minden oly törekvés, amely a magyar nemzet erejét tehetetlenségre kárhoztatni, hékóba verni, lenyűgözni, megzsisbasztani akarja.

Nekünk nemcsak arra van szükségünk, hogy a nemzeti akarati cselekvésre képes legyen és hogy rendelkezék a nemzet egész erejével, de szükségünk van erkölcsi tökére is, mert nagy feladatunkat csak akkor oldhatjuk meg, ha anyagi erőnkre meghatványozzuk. Az erkölcsi tekintély az, amely tiszteletet parancsol és vonzerőt gyakorol. És hogy ezt elérjük, e célból elsősorban kötelességünk az, hogy magunk becsüljük meg intézményeinket, hogy magunk éljünk bölesen a haza díszére, a haza becsületére, a haza javára azokkal a jogokkal, amelyekre ezredében keresztül fejlesztett ki és tartott meg apáink bölcsesége és hazafias áldozatkészsége számunkra és amelyért alig egy emberöltővel ezelőtt annyi magyar vér patakzott el harc közben.

Mert eddig bizony nem igen gondoltunk erre, sőt mi több torzsalkodásaink és nembánságunk közben — az inter duos litigantes tertius gaudet igazagot követve — közigazgatási téren sok helyütt kihúzták a gyékényt a derekunk alól s vele együtt a magyar presztízs, a hatalom is szenvedett. Gondoljunk csak az erdélyi román pénzintézetekre. S hogy legálabb ezt az egy bajt fölismerve, feltáppozkodnak és szervezkedni, védekezni (nem is támadni) készülnék, nagy a megbotráncokzás, a árma, a dűh a nemzetiségi táborokban s hogy pl. a Hitelbank az 6 60 millió korona tőkéjével és nemzetiségi vidékekre tervezett nyolcz főnkjával az eleventek tapintott, ezt pl. a Nár. Nov. utóbb megjelent heves fírdmvényei is sejtetik.

Igenis nagy, kemény belső harcoknak nézünk elébe s mint valamikor régen erős várakat építettek hegyek ormára a veszélyeztetett vidékeken, úgy most magyar gőzpontokat kell teremteni az u. n. nemzeti vidékeken. Nem a nemzetiségek támogatására, hanem a magyarság védelmére. A nemzetiségek csak hadi fejlődjenek, gyarapodjanak hazánkban, de ez ne történjék a magyarság rovására s öngyilkosságot követne el ez a magyarság, hanem a nemzetiségi vidékeken nem állítana erős ekzszpóziurákat a maga szupremáciájának, a maga hatalmának, a maga jövőjének, a maga nemzeti létének a biztosítására, erősítésére. A nemzetiségek, mint ilyenek, igenis fejlődjenek, gyarapodjanak, de valamint a természet sem engedi meg, hogy a magyarság kuszó repkény a neki támaszul, védelmi szolgáló tölgvet megölje, elpusztítsa, úgy a nemzetiségek ereje, hatalma sem növekedhetik akkorára, hogy a magyarságot, a magyar nemzetet elnyomja, megfojtja.

Nem fejthetjük ki ezuttal a magyar gőzpontok eszméjét oly bősséggel, mint ahogy azt óhajtanók, mert erre most térünk ninesen, a ezikorsorozat pedig nem folytathatjuk, lévén lapunk e száma az utolsó ebben az esztendőben. De foglalkozni fogunk ezzel az eszmével később és behatóan, bebizonyítva azt, hogy a magyar nyelv terjesztésére vonatkozó törvényhozási, társadalmi és egyéb intézkedések szintén célravezető eszközök ugyan, de magukban véve elégtelenek. Be fogjuk bizonyítani, hogy a magyar állannak, ha magyar akar maradni, minden erejét meg kell feszítenie, hogy a magyarságot a nemzetiségi vidékeken, főleg pedig Felvidékünkön, közigazgatási téren épp úgy, mint a kultura terén hathatósan támogatja, erősítse, harcra, védelemre képesé tegye.

Turóczvármegye közgyűlése.

Turóczvármegye közönsége f. évi december hó 20-án tartotta meg rendes évnegyedi közgyűlését if. Justh György főispán elnökléte alatt.

A vidékről beözönlött bizottsági tagok között teljes számban ott voltak a tót túlzókhöz tartozó bizottsági tagok is, ami azt sejtette, hogy a tárgysorozat iránt ők is érdeklődnek.

A főispán az ülést megnyitván, tudatta a közgyűléssel, hogy törvényes jogánál fogva dr. Bulgyosky Miklóst tiszteletbeli árvászeki ülönökké nevezte ki, amit a közgyűlés elfizénsszel vett tudomásul.

Majd Beniczky Kálmán alispán olvasta föl jelentését, amelynek kapcsán a közgyűlés Matuskovich Mihály bizottsági tag elhunytá fölött részvétét jegyzőkönyvben öröklötte meg. A járási szolgabírákat, nevezetesen Ruttkay Sándort, Velits Antal, Zaloraszky Adolft és Dóvid Gyulát felhatalmazta, hogy kihágási ügyekben eljárhassanak. Végül Rakassányi József árvászeki ülönökhöz további három hónapja szabadságot engedélyezett. A jelentés további részét a közgyűlés egyszerűsen tudomásul vette, a többi között azt is, hogy a földmívelésügyi m. kir. miniszter a takarmányhiány enyhítéséről gondoskodott. Takarmány több helyen van raktározva és méltányos áron a kiszagzlák onnan szerezhetik be szükségleteiket.

Majd a szavazatokalato azelőt bizottsági választatot meg. Cserey Emil elnökléte által tagjai lettek Erdöly György és Pictor Ambrus.

A közigazgatási bizottsági tagjaivá megválasztottak 1905—1906. évekre: idb. Bulgyosky Simon, Cserey Emil, Dóvid Ferenc, Justh Ferenc, Rosza János. A két pontú választmány tagjai lettek: Ifj. Bulgyosky Simon, idb. Bulgyosky Simon, Berecz Gyula, dr. Beniczky Akos, Cserey Emil, Dóvid Ferenc, Gerö Virgil, Justh Kálmán, Keviczky István, Klímó Vilmos, dr. Lae Adolft, Michnik Gyula, Rakasszonyi Iván, dr. Szolárik Vilmos, Ujhelyi Attila, Zorkóczy Tivadár. Ezek közül a jelen voltak a közgyűlés színe előtt azonnal le is tették az előirt esküt.

Az állandó választmány tagjai lettek: Ifj. Bulgyosky Simon, idb. Bulgyosky Simon, Berecz Gyula, Beniczky Kálmán, Beniczky Aladár, Cserey Emil, Dóvid Ferenc, Erdöly György, Gerö Virgil, dr. Haas Jakab, Justh Kálmán, Justh Ferenc, Keviczky Imre, Klímó Vilmos, Komora János, Kontsek György, Kontsek József, dr. Lae Adolft, Michnik Gyula, Mudrony Pál, Rakasszonyi Iván, dr. Réay Gyula, Riedl Lajos, Roth Emil, Skrbek Károly, Saager Ferenc, Szofa Károly, Schultz Lajos, Velits Kálmán.

Igazoló választmányi tagokul a főispán által kinevezettek: Keviczky István elnök, Cserey Emil, Gerö Virgil, dr. Lae Adolft. — Megválasztottak: Beniczky Aladár, dr. Haas Jakab, Michnik Vilmos, Mudrony Pál, Zorkóczy Tivadár.

Az állandó bíráló bizottság tagjai lettek: Idb. Bulgyosky Simon, Berecz Gyula, Dóvid Ferenc, Klímó Vilmos, Ujhelyi Attila.

A hitványozási bizottság tagjai lettek: Rakasszonyi Iván elnök, Beniczky Kálmán, ifj. Bulgyosky Simon, Justh Ferenc, Keviczky Imre, Kontsek György, Michnik Vilmos, Michnik Gyula, dr. Réay Gyula, Schultz Lajos, Ujhelyi Attila, Velits Kálmán, Zorkóczy Tivadár.

A ügyelő bizottság tagjai lettek: Beniczky Kálmán elnök. Főispán által becsülők kinevezettek: ifj. Bulgyosky Simon, Kontsek György, Schultz Lajos, pótbecsülők: Fokusházy Gábor, Kontsek György, Kossuth G.

A statisztikai bizottság tagjai lettek: Berecz Gyula, Borbély Kálmán, idb. Bulgyosky Simon, Cserey Emil, dr. Haas Jakab, Jeszenszky Ferenc, Justh Kálmán, Klímó Vilmos, dr. Lae Adolft.

Az árvászeki bizottság tagjai lettek: Idb. Bulgyosky Simon, Bulgyosky Miklós, Cserey Emil, Dóvid Ferenc, Dula Máté, Jeszenszky Ferenc, Kohut József, Klímó Vilmos, Melferber Zsigmond, Mudrony Pál.

A népméltós bizottság tagjai lettek: Jeszenszky Zsigmond, Rosenzweig Arnold, Risner József, Somogyi Géza, Váloka Károly.

Az egészségügyi bizottság tagjai lettek: Beniczky Kálmán, idb. Bulgyosky Simon, Cserey Emil, Justh Kálmán, Komora János, Melferber Zsigmond, dr. Szolárik Vilmos, Ujhelyi Attila, Zorkóczy Tivadár. Árvászeki ülönkhelyettes lett: Záhureczky Imre árvászeki ülönk.

Tiszti ügyész helyettes: dr. Strausz Mór tv. ügyész. A kereskedelmi miniszter által leküldött utkapapori szabályrendeleten több módosítást eszközöltek. Kimondatot Bulgyosky Simon indítványára, hogy az öt évvel kevesebb szolgálattal bírók után elhalálozásuk esetén özvegyeik a befizetett nyugdíjintézetű járulékot vissza-

kapják és ezenfelül 20 korona temetkezési járulékot is kapnak. Örvendetes tudomásul vétetett, hogy a Hermand-alsósbunyat ut kiépítése a beruházási munkálatok közé fölvetett.

A községi és körörosok nyugdíjintézményének létesítése ügyében pártoló filterjósztást tesz Turóczvármegye. A többi átiratokat egyszerűen tudomásul vették.

Majd ismételen napirendre került a vármegyei tisztviselők és alkalmazottak nyugdíjállapjának szomorú állapota. Az alap jelenlegi jövedelmén, valamint a már kivéve lévő 1% megyei pótdadó elégtelen a már felmerült nyugdíjak fedezésére. Ezért már az előző közgyűlésen elterjesztést tett az alispán, hogy a folyó kiadások fedezetelésére két éven át 2%-os pótdadó vettesseék ki. Akkor azonban nem sikerült a javaslatnak többséget szerezni.

Sajnos, nem sikerült ez most sem, mert mellette 24 és ellene is 24 szavazatot adott be, pedig a törvény szerint ehhez kétharmad többségre lett volna szükség. Hiába való volt az alispán humánus fejtegetése, a főispán pártolása — a közgyűlés hajthatlan maradt és így Turóczvármegye abban a kényelmelen, de egyben szégyenletes helyzetben is van, hogy elaggott tisztviselőnek és azok özvegyeinek a jól megérdemelt nyugdíjat nem fizetheti.

Ennek a kérdésnek a tárgyalásánál különben érdekes és élénk vita keletkezett a körül, hogy a tisztviselők, akik a törvényhatóságok tagjai, gyakorolhatják-e szavazatukat, vagy sem. Ujhelyi Attila mint virilista követeli magának a szavazati jogot. Zorkóczy Zoltánbíró pedig azért, mert ebben az esetben nem tartja magát érdekeltnak, mert csak azok nyugdíjának biztosításáról van szó, akik már nyugdíjazva vannak. Dula Máté szerint csak oly mértékben lenne a pótdadó igénybe veendő, amely mértékben az a szükséglet megköveteli. Végre a főispán tapintatos közbe lépése vetett véget a vitának, utalva arra, hogy ha minden tisztviselőt élt is volna szavazati jogával, a kétharmad többség még sem lett volna biztosított, így tehát a vita fölösleges.

A tárgysorozat 27-ik pontjának tárgyalásánál ismét érdekes jelenések merültek föl.

A közgyűlés feladata az volt, hogy állapítsa meg azokat a pénzintézeteket, amelyekbe az árva és megyei pénzek az 1905. évre elhelyezzenek. Dr. Beniczky Akos előadó azt javasolta, hogy a Tátra mellőzéssel az árvapénzek telerészben a Turóczyi Kereskedelmi és Hitelintézetbe, egygyedrésben a Turóczyi Gazdasági Takarékpénztárba és egygyedrésben a nemrég alakult Iparbankba helyezzenek el.

Klímó Vilmos bizottsági tag beszédében azt javasolta, hogy a megyei pénzek maradjanak meg továbbra is a Tátrában és a Turóczyi Kereskedelmi és Hitelintézetben. Beniczky alispán azt tartja, hogy fölösleges e fölött a kérdés fölött sokat vitakozni, amikor különben is szavazni kell, ami legbiztosabban eldönti a kérdést. Vanovics ügyvéd, aki jelenleg a Tátra banknál a vezérigazgató teendőket helyettesíti, látva a hangulatot, kijelentette, hogy a Tátra nem reflektál a megyei befutókra és kéri, hogy atól tekintsenek el.

Erre elrendeltetett a szavazás, ami elég különös eredményt mutatott föl. Az előadói javaslat mellett szavazott 23, ellene 25 bizottsági tag. Így tehát az előadói javaslat megbukott.

Akik a viszonyokat közelről nem ismerik, azok persze alig tudhatják ezt megérteni. Mert, hogy a Tátra bankba ne helyezzenek el megyei pénzek, ebben a tót túlzó bizottsági tagoktól eltekintve, a közgyűlés tagjai nagyjából szegyeztek volna, sőt egyik régi vágyuk teljesedését láthaták. Amde, hogy a meglévő hazafias irányú pénzintézetbe miért ne helyezzenek el, ez már bajos lett volna megállapítani. Amde Beniczky Kálmán alispán rögtön megállapította a diagnózist. Látta, tudta, nem tejtette a kérdést, hanem újból formulaata az indítványt. Azt javasolta, hogy mondja ki a közgyűlés, hogy az árva- és megyei pénzek kétharmad részben a Turóczyi Kereskedelmi és Hitelintézetbe, 1/3-od részben a Turóczyi Gazdasági Takarékpénztárba és 1/3-od részben az Iparbankba helyezzenek el.

Az erre megjelölt szavazásnak a tót túlzó pártból tartozó megbebiztosított tagok, de a magyar bírós is többen, akik valószínűleg részvevősei a Tátrának, nemmel szavaztak ugyan, azonban csak 19 szavazatuk volt az indítvány mellett leadott 35 szavazattal szemben. Mindez pedig annak a jele, hogy Beniczky Kálmán alispán jó doktor, aki helyesen állapítja meg a diagnózist, amint ezt a szavazás eredménye bizonyította. Helyesen jegyezte meg javaslatában, hogy egyik embernek szivesen kölcsönzünk százezer koronát, a másinak is, de csak tízezerrel!

Bemutatta ezután a vármegyei főjegyző mint előadó a mezejített megyebizottsági tagválasztások eredményét. Ezeket a választásokat az igazoló bizottság — a kostyáni választás kivételével — igazolta. A felolvasott jegyzékben Mudrony János dr. és Markovics Péter nem fordulván elő, az öreg vajda Mudrony Pál szép magyarsággal elmondott magyar beszédében azt kívánta, hogy ezek is meghívassanak a közgyűlésekre mindaddig, míg ügyük a legfelsőbb fórumon el nem intéztetik. Obuchi, Csajda, meg a többi magyarul nem tudó bizottsági tagok elképzelés hallgatják a vajda magyar beszédét, nem tudva, hogy már most helyesellenek-e, vagy sem.

Az elnök főispán azonban elejét vette a vitaközi kednek és elrendelte, hogy a kostyáni választás is vételesség ugyan be a jelentésbe, de azzal a megjegyzéssel, hogy megsemmisítették. Kijelentette egyben, hogy amennyiben a közgyűlés ebben a kérdésben más határozatot hozna — azt meg fogja felelteni. Ez hatott és a közgyűlés napirendre tért a kérdés fölött.

Az idő már delutáni egy óra felé járt, amikor azon községek képviselőtestületeinek határozatai kerültek tárgyalás alá, amelyekben a kir. tanfelügyelő állami iskolák vagy ovodák felállítását ügyében tárgyalt. Bisztricia község vonatkozó határozatát megfellebbezték, de téves alapon, amint azt Berecz Gyula kir. tanfelügyelő megbízottági tag beszédében kimutatta. Janovics János ugyan azt iparkodott kimutatni, hogy a határozat érvénytelen, azonban a közgyűlés Berecz Gyula újabb felszólalására a bisztriciai felelőszéket elvetve, úgy ének, mint a többi 14 község képviselőtestületének határozatát jóváhagyta.

A Turóczi Nőegylet karácsony-ünnepélye Znióváralján.

Hogy mily kiváló s előkelő szerep jut a társadalmi élet nagy gépezetében a nemesen érző szívnek s a belőle fakadó szeretetnek: fényesen bizonyította játékoságáról híres nőegyletünk f. hó 17-én Znióváralján. Lélekelmélő, magasztos ünnepélyt rendezett a szegény gyermekek felruházására, melyen legénykék urhölgyei, mint a játékoság földre szállott angyalai, lankadatlan buzgalommal keltek nemes versenyeire nyihent a nyomort s balzsamirt csepegtetni a szegénység szülte kínos sebekre. 70 szegény kis leánykát s fiúcskát öltöztettek a kemény tél küszöbén meleg ruháskába, 70 földhöz ragadt szegény gyermek szemlélőn csalták ki a boldogság örömköreit s töltötték el szívét soha sem érzett gyönyörrel, boldogsággal. ... Ha egész éven át semmi más jótékonyosat nem gyakorolna is nőegyletünk, csupán a szegénygyermek karácsonyi felruházását — pedig nemes munkájában szünetet nem ismer, — már akkor is csak a legnagyobb elismeréssel és hálaival kellene viseltetnünk iránta, mert ilyenkor valósággal kézzel szőja a nyomasztó inséget enyhítő áldásos javakat. És évről-évre fokozódik, emelkedik nőegyletünk jótékonyági buzgalma s könyörületességi munkája. ... A zniói karácsonyfára, már a ruhaneműeken kívül, 726 korona készpénz jut egybe, úgy, hogy 70 gyermek segélyezésére mellett 416 korona, 25 fillér a nőegyleti pénztár rendes évi segélyezésére maradt fenn.

Ez a szokatlanul erős föllendülést nőegyletünk akcióképességének csupán akként s abból magyarázhatjuk meg, ha tudjuk s ismerjük, hogy a fáradhatatlan buzgalma s páratlanul lelkes nőegyleti gárdának Justh Ferenczné szül. gróf Bathynyi Mária az elnöke. Az a minden áldozatra kész önfeláldozás, nagylelkűség és könyörületesség, mely nőegyletünk urhölgyeit áthatja, az az agillóság, szinte versengés a gyűjtések és rendezések elvállalásában, első sorban a nemes grófnő példás lelkesedéséből fakad, ki a lelkesek között a leglelkesebb, a fáradhatatlanok között a legfáradhatatlanabb! A jó példa pedig mindig nemes gyümölcsöt terem. Az a nyomdokban s bölcs irányítás mellett érhető el csupán a főnyes sikerek, ki szeretetreméltóságával a sziveket megnyerni, lelkesedésével tette, munkára serkenteni tudja s aki önfeláldozó munkásságával mindig legelőjár igazi vezér, valódi apostolként.

Ez a nemes szellem hatotta át Znióváralja urhölgyeit is, mikor hírdül vették, hogy a nőegylet ez idei karácsonyünnepélyének farsztó munkáját nekik kell elvállalniuk. De meg is felelték annak a vezérhez illő önfeláldozással, kitartással és végül fénnyel sikerrel! A rendező bizottság elnöknője: Somogyi Gézané, alelnöknője: Schönath Viktorné, farsadtóság nem ismerő ügykezelte, heteken át tartó munkássággal szolgáltát a rájuk bízott nemes ügyet s úgy a gyűjtések végzésében, mint a ruhaneműek beszerzésében valóban erőkön fölüli munkát végeztek. Mellettk azonban teljes elis-

meréssel kell adóznunk Gerő Virgíliéné, Kirchmayer Gyözönének és Csapky Jolánkáknak kik a rendezés és díszítés farsztó munkájában hathatósan segédkeztek, továbbá Láng Ernőnének, Kertész Jánosnének, Csepcsányi Sándornének és Kossuth Elnának, kik tekintélyes gyűjtéseikkel biztosították az ünnepély sikerét.

Magá az ünnepély a zniói állami tanítóképző intézet zenetermében folyt le, melynek közepén volt felállítva a feldíszített hatalmas karácsonyfa, körülötte pedig a gyermekruhákak külön-külön szomszót s nemzetiszintű szalaggal ízelésen átkötött hosszú sora. Ugy a karácsonyfadíszítés, mint a gyermekruhákak beszerzésének nehéz munkáját Somogyi Gézané és Csapky Jolánka végezték s ezen felül Somogyi Gézané a delután 3 órára egybegyűlt gyermekereget a saját költségén még pompás uzsonnával is megvendégelte. Az ünnepély megnyitása Somogyi Géza képző intézeti igazgató beszédével vette kezdetét, melyhez Justh Ferenczné, elnököt üdvözölte. A lelkes éljenzés után meleg szavakkal mondott köszönetet az egylet nagyerőmű elnökőjére s azután a legnagyobb örömmel hallgatta végig a zniói óvoda kis növendékeinek értelmes előadott üdvözlő-versikéit és szép karácsonyi dalait, melyeket tiszta magyarsággal és szép kiejtéssel Farkas Istvánné óvónő tanított be. A kis versmondók pompás virágcsokrot is nyújtottak át az elnökőnek, ki selyembe öltöztetett babáskák-kal s képes könyvekkel viszonyozta a figyelmet. Azután a ruhácskák kiosztására került a sor, majd végül a karácsonyfa dús édességeit osztogatták széjjel a boldog gyermekeknek, kik igazi örömmel szorongatták magukhoz a kapott ajándékokat. Ezután a következő községek szegény gyermekei részesültek a nőegylet jótékonyágában: Znióváralja, Vricekő, Valcsa, Lazán, Szlován, Moszkóc, Ábrahámfalva, Szent-György, Szent-Mária, Szoczócz, Lezsjahó és Andrásfalva, összesen 12 község.

Akik az ünnepélyt végig szemlélték, felelhetetlen emléket vittek magukkal s azt a meggyőződést, hogy megyei nőegyletünk egyike a legagiliasabb, legbuzgóbb jótékonyági intézményeknek. Ezt a 17-iki ünnepély megható bensősége, elragadó fénye és dísz kétségbevonhatatlanul bebiztosítja!

Az alábbiakban még felsoroljuk a gyűjtőknek s adományozóknak díszes névsorát, mely gazdagságánál fogva legfényesebb tanubizonyosodást szolgáltatja megyénk közönségének jótékonyágáról.

Justh Ferenczné, szül. Gróf Bathynyi Mária gyűjtőjén: Itt rögtön szemünkbe ötlök Raclnai Farkas beszerzőbányai püspöknek bőkezű adománya 100 korona, továbbá br. Prónai Deszóné hathatós adománya 50 korona. **Összesen: 150 korona.**

Somogyi Gézané és Sdhónath Viktorné gyűjtőjén: Gerő Virgílié 10 korona, Somogyi Géza 5 korona, Bargár Emil 1 korona, Bertsch Ottó 5 korona, Tatár Józsa 5 korona, Országh Anna 2 korona, Volkó Gáborné 3 korona, Babusek Edéné 4 korona, Krecs Gyuláné 2 korona, Milch Gyula 1 korona, dr. Messinger Mór 5 korona, Turóczi Gazdasági Takarékpénztár 10 korona, Kollár Mária 2 korona, Bargár Anna 1 korona, gróf Wass Olivér 20 korona, Kristófsók Lajosné 3 korona, Koraus Jozsefné 4 korona, a zniói kölcsönző segélyző pénztár 5 korona, Petykó Anna 1 korona, Podmaniczky József 1 korona, Drozd Imre 2 korona, Szibner Gyula 3 korona, dr. Weinberger Mórné 2 korona, Spitz Irma 1 korona, Porubszky Emília 2 korona, Balázs Endre 1 korona, Zvada Antalné 2 korona, Brestyenzsky Gyula 5 korona, Skopecz Anna 2 korona, Wirsz József 2 korona, dr. Jakobovits Mór 2 korona, Schuszték Fáni 2 korona, Bargár Franciska 1 korona, Szarka Lajos 2 korona, Mezei József 2 korona, Gerber Antal 2 kor., Párvy Endre 5 korona, Kardoss Ignác 2 korona, Singer Blanka 2 korona, Benisek Imre 5 korona, Schönath Viktor 5 korona, Schönath Viktorné 10 korona, Szméta Anna József 2 korona, Dávid Gyuláné 3 korona, Moyzes Miklósné 3 korona, Mandelik Gusztávné 2 korona, dr. Bolemann Jánosné 10 korona, Éder Ferencz 5 korona, Köttl Rudolf 10 korona, dr. Hilmer István 2 korona, Kohn Hugóné 8 korona, Müller Otília 2 korona, Nathan Róza 5 korona, Zorkóczy Tivadárné 5 korona. — Ugyanezen iven gyermekruhákat adományoztak: Éder Ferenczné, Somogyi Gézané, Farkas Istvánné, Kirchmayer Gyözöné, Janovák Károlyné, Éder Ferencz, Tílesch Károlyné, Braun Gizella, Spitz Gusztávné, Polony Ludmilla, Justh Ferenczné, Skopecz Anna, dr. Messinger Mórné, Wagner Lipótné. A pénzadományok **összege: 209 korona.**

Láng Ernőné és Kossuth Ella gyűjtőjén: Ifj. Justh György 20 korona, Beniczky Kálmán 5 korona, N. N. 2 korona, Dávid János 2 korona, Ujhelyi Attila 5 kor., Balázs Hugó 4 korona, Beniczky Mártonné 10 korona,

Özv. Soest Ottóné 5 korona, Rakovszky Iván 10 kor., gróf Nayhaus 10 korona, Csersei Emil 2 korona, Gáffor Dezső 2 korona, Lauko Andor 4 korona, Préch Dezső 3 korona, dr. Trombaur Árpád 4 korona, dr. Oszvald Károly 2 korona, Roll Béla 2 korona, Kubala Alajos 3 korona, Schafarik József 2 korona, Cellulosegyár vezetősege 15 korona, Necszas Tamás 10 korona, Schein Bertalan 4 korona, Csermák Lajos 2 korona, Uruszký Aranka 3 korona, Józsa Mihály 2 korona, Kühn Károly 5 korona, br. Révay Ferencz 10 korona, Kolosy Miklós 4 korona, dr. Láng Ernőné 5 korona, br. Révay Gyuláné 25 korona, Jóób Gyöző 5 korona, Róth Emilné 5 korona, Strélinger Viktor 5 korona. **Összesen 196 korona.**

Kertész Jánosné gyűjtőjén: Berecz Gyuláné 10 korona, dr. Haas Jakabné 2 korona, Keviczky Istvánné 10 korona, Pátsch Ignác 10 korona, Moszkóci Ferencz 2 korona, Pátsch Vilmos 2 korona, dr. Schindler Artur 2 korona, Grossmann Miksáné 3 korona, Gráber Jakabné 4 korona, Fischer Arminné 3 korona, Singer Fáni 2 korona, Gaál Sarolta 2 korona, Boldis Ignácné 4 korona, Hudák Endréné 2 korona, Rakssányi Józsefné 2 korona, Steiner Teréz 1 korona, Balogh László 4 korona, Jeszenszky Gáabriella 2 korona, Okolicsányi Augustza 2 korona, Thoma Kálmáné 1 kor., Ruzsicska Józsefné 4 korona, dr. Strauss Emilné 2 kor., Gross Samuné 2 korona, Berger Berta 2 korona, Galanda Olga 2 korona, Borbély Kálmánné 2 korona, Grossmann Arminné 2 korona, Riszner Józsefné 2 korona, Velits Antalné 2 korona, Herz Ignác 2 korona, Rakssányi Gusztávné 2 korona, dr. Patrikovics Jánosné 3 korona, Reöthy Vladimírné 3 korona, Bárdos Adámné 2 korona, Lehotzky Vilmosné 1 korona, Zányi Kálmánné 4 kor., Toperczer Sándorné 2 korona, Perl Henrikné 2 korona, dr. Strauss Adolfiné 2 korona, Löwy Mórné 2 korona, Láng Izidorné 1 korona, Spitzer Hermin 1 korona, Spitzer Gizella 1 korona, Fried Miksáné 1 korona, Hilkene Fülöpné 2 korona, Perl Albertné 2 korona, Kuffler Zsigmond 4 korona, Löwy Zsigmondné 2 kor., N. N. 2 korona, Pálka Kálmánné 2 korona, dr. Lax Adolfiné 4 korona, Ruttkay Istvánné 1 korona, Schwarz Kálmánné 2 korona, Chikán Miklósné 2 korona, Akantisz Ödönné 2 korona, Hoffman Edéné 2 korona, Kiss Gyuláné 2 korona, Erdődy Györgyné 4 korona, Dávid Ferenczné 2 korona, Kertész Jánosné 2 korona, Bindfeld Ármán és Fischer Lajosné gyermekruhákat adományoztak. **Összesen 148 korona.**

Csepcsányi Sándorné gyűjtőjén: Rakovszky Iván 10 korona, Klimó Ella 3 korona, Ujhelyi Gusztávné 5 korona, Csepcsányi Sándorné 5 korona. **Összesen 23 korona.**

Párvy Endre.

HIREINK.

— **Ruttkal Báth Péter** a munkások gyermekeiért. Az alkalmazottak érdekeit mindenkor szívén viselő vezérigazgató ez év karácsony előestéjének napján, szombaton d. e. 10 órák orán remélt jótéteményben részesítette a Ruttkán alkalmazott összes munkásosztály gyermekeit. A ruttkai főmihelyi ténylező helyiségében díszes karácsonyt állítottatott fel, amelyről minden munkás gyermeke 2 éves korától 10 éves koráig kapott ajándékot s aminek az apróságok legjobban örülnek: édességek és s. h. hogy ne legyen megrövidítve egy sem, a Szucsányban lakók külön vonattal jöhettek be Ruttkára. A karácsonyünnepélyen körülbelül 750 gyermek vett részt, szíveivel egyetemben és valóban megható látványt nyújtott a gyermekereg ünnepe, az aratlan, ragyogó öröm, melyet a nemesen gondolkodó vezérigazgató jószívűségével mindannyiúnak szerzett. Ezt emberbaráti szeretetnek és gondoskodásnak e nemes ténye azonban a szülők szemében is örömkönytök fakasztott és hálás szívvel gondoltak mindannyian jövőjütkre. Emeli a nemes szívűség értékét, hogy ezen eléggé nem emeltánnálott nemes cselekedet a vezérigazgató saját ellátarozásából eredt s hogy kiterjedt minden szülő gyermekére. A karácsonyünnepély rendezését a főmihelyi főnöke: **Saager Ferencz** felügyelő, nála megszokott gondosságal és körültekintéssel rendezte. Megjegyezzük, hogy az ünnepélyen a főmihelyi tisztikara s az egyes szolgálati ágazatok főnökei is mindannyian megjelentek. Az elosztott ajándék tárgyak értéke pedig meghaladja a 800 korona összegét.

— **Főispán titkár Turócsban.** A m. kir. belügy-miniszter **Sarlay** Samu dr. belügyminiszteri segéd főispán főispán titkárát nevezte ki és szolgálatára Turócsvármegye főispánja mellé rendelte.

Mindjárt reggel elmentem a vendéglátó házába s a házi-kasszonnal együtt díszítettük a karácsonyfát. Ez nem tűnt fel előttem, mert ez régi s általános szokás. Annál érdekesebb dolgok történtek később. Éppen harangoztak. A harang éles hangja behatolt a mi szobánkba is, jelentette az ünnep kezdetét. Számos gyertya ragyogó fényét látte el a komor sütőedő. De nemcsak az esti sütéséig távozott el a harangszóra, hanem eltávozott a család minden tagja, egyedül maradtam. Kíváncsiságom nem hagyott békén, azért fogtam a kalapot s a házbellek keresésére indultam. Éppen nyitottam az ajtót, mikor az esti homályban felült előttem a házi-kasszony karsu alakja, aki költényében egy rakás fát vitt, utána a kis luga, szintén néhány falasábbal s hátul kullogott még az öreg, házi eseléd szintén néhány falasábot cipelve. Felünnen nevettek mindnyájan, azért kérdézködtöm a nevetés oka után. A házi-kasszony megmagyarázta nékem a dolgot. Régi szokás, az s abból áll, hogy ezen a napon a leányok mihelyt meghallják az esti harangszót, falasábotk szednek s azokat aztán megszámlálják. Ha a számlálás eredménye páros szám, a leány egy év alatt férjhez megy, ha páratlan, továbbra is hajadon marad. Oly zavarba hoztam mind a hármat, hogy szégyenükben nem is akarták megszámlálni a hozott falasábotkat. Magam fogtam elhatározni a munkámból s saját jó belátásom szerint mondogattam a jövendőit. A eselédnek, mivel már jó idő, mindjárt szerenesét is kívántam, bár hasábjainak száma páratlan volt; a két kasszónyot pedig azzal vigasztaltam, hogy még fiatalok. Ezalatt a házi-gazda szalmával kötözte körül a gyümölcsfákat, hogy bő termést adjanak a jövő évben, a háziasszony pedig azon hajtásokból, melyeket én levágtam volt a karácsonyfáról, hogy szelb, kerekébb alakja legyen, egyet-egyet tett minden ajtóra, hogy isten áldása nyugodt-e az egész házon. Ez utóbbi, hogy jó kedvet szerezen nekünk a vacsorához, behozta a házi kutyát a szobába s mind-egyikünknek adott egy-egy darabka kalácsot azon utasítással, hogy rakjuk le azokat sorba a padlóra s a kiélt legelőször elkapja a kutyá, az férjhez megy, illetőleg megnősül egy esztendő lefolyása alatt. Leraktuk a s kalácsokat s e lerakás után a kutyát. Ismeretes dolog, hogy a kutyá falánk állat s ha valamit jó találhat jut, azt gyorsan el is tűnteti. Ez történt a mi kalácsunkkal is. Oly hirtelentl temette el az összeseket, hogy nem is vettük észre, ki volt az első, ki az utolsó. A jó házi-asszony megnagyított bennünket, hogy biztosan egyszerre lépünk be mindnyájan a házasságba.

A vacsorát jó étvágygal s jó kedvvel keltőtük el. Miközben elmeséltem a háziasszonyoknak, hogy leányai már férjhez akarnak menni s Zsófák (eseléd) már ebben az évben éri a legnagyobb szeresése. A háziasszony, mivel látta, hogy mindezeket esodálkozom, hogy ezek a karácsonyi szokások ismeretlenek előttem, elmondott egész esomó, mi minden divatozik Blatniezán karácsonykor. Így pl.: Ha a gyertya lángja az erdő felé esap, jó szóna lesz az erdei réteken s ha a mező felé esap, jó termést adnak a szántóföldek. Amely hely felé esap a gyertya lángja karácsony estéjén, azon a helyen élő személy egy év alatt meghal. A gazdaasszonyoknak karácsony estéjén az asztaltól elmenni nem szabad, mert ha elmegy, tyukjait nem fognak tojni stb. stb.

A esalához tartozik egy körülbelül öt éves fűeska is. Ez, mihelyt meglátja az édes mézet, azonnal előlépett, hogy édes anyja neki is csináljon mézkereszetet a homlokára, mint más fűeska is tesz az anyjuk, mert más-különbön öt nem fogják szeretni a leányok, nem kap feleséget soha. A jó anya teljesítette fia kívánságát, de ennek fejében el kellett mondania, emlékszik-e még, minek az emlékére van a karácsony? Mit hoz a Jézuska akkor a jó gyermekeknek? Valóban esudálkozom s csak most tudtam meg, milyen nagy gondnal nevelik egyes szülők gyermekeiket, mert a fűeska mindent ügyesen s helyesen elmondott. A végén azonban nem hagyta el: No és nekem nem hozott semmit a Jézuska, hiszen mindig jó voltam? Az asszony kiosztotta az ajándékokat s mivel az a szokás Blatniezán, hogy mindenki kap valamit, én is kaptam ajándékot.

Vacsora után, mint mindenütt, úgy mi is játszani, diózni kezdttünk. Játszottunk mi is s pedig jó sokáig, mert amikor én az utolsó diót kitétem az asztalra, már 11-re járt az idő. Mielőtt a diózáshoz hozzáfogtam volna, megdadtam, hogy a vacsorahulladékokat nem szabad kidobni, hanem el kell tenni s ha valamelyik állat beteg lesz, az bizonyan kiéptül betegségéből, ha azokat a hulladékokat megessi.

Elbucsztam jóembereimtel s hazamentem. Utam épen a patak mentén vezetett. Mely esend borult már a falura s minden mély fölébe merült. Egyszerre valamit esapodás ütötte meg alomban s láttam, hogy a patakon fölélel mintegy 30 pár ló szedellel nehéz lábával

a vizet s minden párnak van egy vezető embere, aki a baloldali lovon ül. Azt hittem, hogy valami ellenség akar támadni községeinkre s csak másnap tudtam meg, hogy karácsony éjjelén egészen éjjelég usztatják a lovakat, hogy egészesek legyenek: éjfel után pedig a leányok mennek a patakhöz s megmossák arczukat annak hideg vizével, hogy frisek, tiszták legyenek.

Megfigyelésemet Szilveszter estéjén folytattam. Utólagra hangzott a harangszó az ő esztendőben s hívta a falu lakosait, hogy halát adjanak az Urnak azon számtalan jöleteményeért, amelyekkel őket a mult évben elhalozta s segítséget kérjenek a jövő évrhez. Elmentem én is. Utközben utóltértem egy leányesoportot, akik közül mindegyik egy-egy almát evett s mikor megláttak engem, eldobták az almákat s mondták: Tehát a mi jövendőbelink György nevet visel. Ennek az értelmét is csak később tudtam meg; ugyanis minden leány karácsony estéjén egy almát lov, abba mindennap beleharap egyszer s Szilveszter estéjén adfíg eszi, amíg nem találkozik egy férfival. Amilyen neví a férfi, olyan neví az ő jövendőbelije is. Hálafaladás után mindenki visszatért kedves otthonába s különféle játékokkal töltve az időt, várják az új évet.

Mikor pedig a vén ezigány keserves nőtája s a már ismeretes: Staslivy nový rok (Boldog új évet) kívánata is ellhangzik, az éjjeli ő rescego trombitájával tudtára adja mindenkinek, hogy már itt van a várva-várt új év.

Duchaj György.

Szerkesztői üzenetek.

— Rutka. Akkora brutalitást nem tudnak elképzelni. E perczben, amikor levélit kapok, már nincs módunkban információzt szerezni a dolog felől és így ebben a számban nem is közölhetjük annak a vendégösnek hostrétét. De majd utána járunk, hogy mi van a dologban. Ha úgy van, a mit írja — közlésezem. — N. G. Budapest. Szíves örömet látom. Itthon talál. — Dr. P. A. Budapest. Nagyerdéki tanulmányt, mely igaz közvetlenséggel ismereti a felvidéki nép gazdasági viszonyait, egész terjedelmében fogom közzéni. Az újevi számban kezdeni meg. — L. Rutka. Ha már más lapnak bekiütö, ugy mi nem közölhetjük. Elvünk ez, amely mellett megmaradunk. Mások amit nekünk szant, azt más lapnak ne küldje be. — W. Zimetz elő is kelene készíteni. Egyszerű felhívás az eredményhez nem elég.

Felelős szerkesztő: Berecz Gyula.

Főmunkatárs: Bánfi János.

Alkalmas karácsonyi ajándék!

A legújabb, javított szerkesztői
GRAMMOFONOK, FONOGRAFOK,
zenélő- és beszélőgépek
minden mellékzúgás nélküli hang-
reprodukciókkal jutányosan, havi rész-
letfizetések kaphatók
MOSKOVCI FERENCZNÉ
könyvkereskedésében
Turócszentmártonban.
Jutányos fizetési feltételek!

934-ik sz.
1904.

Arlejtési hirdetmény.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minis-
terium 100869/1903. szám alatti magas ren-
deltét folytán a znióváraljai m. kir. egyetem
alap. uradalom részéről közhírré tétetik, hogy a
znióváraljai volt uradalmi koresma épületen,
2540 korona 80 fillér erejéig, javítások fognak
eszközöltetni, mely javításokra az arlejtés
1905. évi január hó 11-én délelőtt 10 óra-
kor a znióváraljai közalapítványi kir. erdő-
gondnokságnál fog megtartatni. A szakértő
vállalkozók addig is a znióváraljai közalap.
kir. erdőgondnokságnál a költségvetést, ter-
rajzot, s egyéb feltételeket a hivatalos órákban
megtekinthetik. Az arlejtészők szokásos 10%-os
bánapénzzel ellátva az arlejtésen jelenjenek
meg.

Znióváralja, 1904. évi deczember hó 20-án.

Közalap. kir. erdőgondnokság.

Csekély haszon, nagy forgalom!

Karácsonyi és újevi ajándékok
nagy választékban!

Tulhalmozott raktár miatt mélyen le-
szállított árakon kaphatók:

Fali-, inga- és zsebórák,
arany és ezüst ékszerek,
valódi ezüst és kina-ezüst
tárgyak.

TESZÁK S.
órák és ékszerész
Turócszentmárton.

Csekély haszon, nagy forgalom!

Matula János
cipész Turócszentmárton.

Készít mérték után divatos férfi-, női- és
gyermekcipőt a legjobb anyagból.
Raktáron tart nagy választékban
kész gyermekcipőt.

Jutányos árak. Támogassuk a szakiparokat.
Elismerő oklevéllel kitüntetve az 1900.
párisi világkiállításon.

PÉNZ

4°-os törleszléses kölcsönöket nyújtok a budapesti és külföldi esőrangú pénzintézetektől a földbírtok és ingatlan 3/4 értékeig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időre gyorsan és diszkrétion.

Személyhitel! papoknak, katonatiszteknek, állami és magánhivatalnokoknak, kereske-
dőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre gyorsan és diszkrétion.

Bank- és magánadóságot konvertálása.
LANG SAMU
Budapest, VI., Nagymező-utca 12.
A kölcsön nem záloglevelekben, hanem
készpénzben lesz folyósítva.
Értékpapírok és részvények a legmasasabb napi
árfolyam mellett megvételnek.
Ostálysorsjegyek:
1/4 K 12.-, 1/2 K 6.-, 1/4 K 3.-, 1/8 K 1.50.
(Válaszbélyeg).

→ Védjegy: „Horgony”. ←

A Liniment. Capsici comp.
a Horgony-Pain-Expeller
potéka

egy régióknak bizonyult háziaszer, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényél, fázisnál és meghűlésnél bájoszleskeppen használva.

Figyelemztetés. Silány hamisítványok miatt be-
szovalosor íratások legyünk és csak olyan ügyet
fogadjunk el, a mely a „Horgony” védjegygyel és a
Richter cégjegyzéssel ellátott üdobozó van esomaga-
lva. Ára üvegekben 80 fillér, I kor. 40 f. és 2 kor.
és ugyasvian minden gyógyszerüzletben kapható.
— Pértár: Török József gyógyszerész, Budapesten.
Richter gyógyszerüzara az „Arany orszálandó”, Prágában.
Helyi elárasztás nem. Minden napi eszükséglet.

Toperczer Sándor gyógyszerzertárban Turócszent-
mártonban és Schönaióh Viktor gyógyszerzertárban
Znióváralján.

Hashajtó, görcesmegszüntető

Bujahódcsőppek,
étvágyat keltő és az emésztést elősegítő háziaszer.
Egy palaez ára 1 korona.
Póstán kevesebb mint 2 palaez (2 kor. 50 fill. utánvétel)
nem lesz szétküldve

BITTNER GYULA gyógyszerzertára által
GLOGGNITZ (Alsó-Ausztria.)

Névjegyeket,

valamint minden más nyomtatványt izléses kiállításban készít a Magyar Nyomda Turócszentmártonban.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy Turócszentmártonban, a Főterem

Buffettel egybekötött Csemegekereskedést nyitottam.

Külnö összekötéseim, valamint megfelelő tökémmel azon helyzetbe juttattam, hogy mindig friss és legkiválóbb minőségű áruval szolgálhassak a n. é. közönségnek.

Raktáron tartok: **prágai és kassai sonkát, káviárt, különlegességeket füstölt húsárúknak, teavaját, hal- és húskonzerveket, bol- és külföldi sajtot, naponta friss Euglersüteményt, Stollwerk, Heller stb. féle cukorkát, finom gyümölcsöt stb. stb.**

Jól berendezett csemegekereskedésem a helybeli piacozni hiányt pótol. Annál is inkább elégíthetem ki a n. é. közönség igényeit, mivel csemegekereskedésem semmi más üzlettel nem összekötött.

A közeledő karácsonyi időny alkalmából bátorokodm egyuttal felhívni a n. é. közönség figyelmét duss választékú **karácsonyfadiszaimre és cukorkáimra.**

B. pártfogásukat kéri

Szende G.

Elágansan s kényelmesen berendezett helyiségemben a nap minden szakában kitünően és olcsón lehet étkezni.

Minden háziasszony, búzkesége a jó kávé.

Kathreinor-féle Kneipp-maláta kávénak

egyedlen háztartásban sem volna szabad többé hiányoznia a mindennapi kávéval készítésénél.

Onak az eredeti csomagokat körük a „Kathreinor” névvel és az asztaljukra helyezett cívet, amely tartalmazza a márkajelzőt.

Utas 10. 10.

Meghívó

a Turóci magyar ipar és kereskedelmi bank részv.-társ.

I. rendes közgyűlésére,

mely 1905. január 8-án (vasárnap) délután 2 és fél órakor Turócszentmártonban, a bank helyiségeiben fog megtartatni.

Napirend:

1. Az elnök megválasztása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság üzleti jelentése s ezzel kapcsolatban a zárszámadások előterjesztése alóli fölmentés megadása.

A közgyűlésen való képvisellel csak részvényesek bízhatók meg.

Kiadótulajdonos: **Moskóczi Ferenczné.**

1 jól rendezett lakás

kiadó. Közelebbi feltételek Mitrovsky Rudolf urnál Turócszentmártonban, vagy pedig közvetlenül a háztulajdonostól tudhatók meg.

Gazdik János, gyógyszerész Körmöczbánya.

Jónak, a job. az ellensége.

Tényleg a legjobb az eddig használatban levő szappan, sződa, por, stb. anyagoknál vászon és pamut ruháknak mosására, a Schicht által újonnan feltalált

mosókövönat,

„Asszonydicséret“

végjel, a ruha beáztatására.

Előnyök:

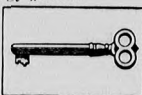
1. Az eddig szükséges volt mosási időt a felére csökkenti.
2. Páradságot a negyedére.
3. A sződa használatát teljesen feleslegessé teszi.
4. Minthogy tisztább, tehát fehérebbé is varázsolja a ruhát.
5. Ugy a kezeknek, mint a ruhának teljesen ártalmatlan, amiért az alatt jegyzett czéj kezességét vállal.
6. Rendkívül kiadósa folytán olcsóbb, minden más mosószerénél.

Néklözhetetlené válik minden háziasszony és mosónőnél egy egyszerű kísérlet után.

Mindenütt kapható.

Schicht-szappan

„szarvas“ vagy „kulcs“

jegyzel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. Minden káros alkotórésztől mentes.

Mindenütt kapható!

Bévisárlásnál különösen arra ügyelünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti végjelgyék együttesel legyen ellátva.

Schicht György, Aussig

A legnagyobb gyár a maga nemében, az európai szárazföldön.

Remek 6 személyű kávé készlet minden színben csak 95 kr. f. 1.40 f. 1.90	Finom ajour 6 sz. kávé készlet minden színben csak f. 2.20 f. 2.90 f. 3.45	Minden család pénz takarít!!!	Remek 6 sz. vászon Damaszt-garnitúra csak f. 2.10 f. 2.90 f. 3.40 f. 3.90	Szép mintázott vászontörülköző 6 db csak f. 1.25 f. 1.72 f. 1.90 f. 2.10
30 rőfös vég csodavászon csak f. 3.65	30 rőfös vég bórvaszon csak f. 4.15	30 rőfös vég irlandi vászon csak 4.95	30 rőfös vég Gyöngyvászon csak f. 5.45	30 rőfös vég 1-a rumburgi vászon csak f. 5.60
50 rőfös vég bórvaszon csak f. 8.25	50 rőfös vég irlandi vászon csak f. 9.45	50 rőfös vég rumburgi vászon csak f. 10.40	30 rőfös vég jó minőségű chiflon csak f. 4.65	30 rőfös vég R. Chiflon csak f. 5.40
30 rőfös vég csikos kanavász csak f. 3.25	30 rőfös vég csikos és koczkás 1-a kanavász csak f. 4.55	30 rőfös vég finom kanavász csak f. 5.40	35 rőfös vég kanavászkülöntegesség csak f. 6.40	30 rőfös vég fehér csikos csinval ágyhuzatra csak f. 6.35
Remek női ing vászonzól, kézi himzéssel csak 85 kr. f. 1.15 f. 1.55	Remek női chifloning svájci himzéssel csak f. 1.10 f. 1.42 f. 1.74	Remek női hálókorzett nagy választékban csak 98 kr. f. 1.25 f. 1.56	Remek női chiflonadrág csak 90 kr. f. 1.18 f. 1.45	Remek Chiflon-alszoknyák himzéssel csak f. 1.35 f. 1.75 f. 2.25
Varrás nélküli vászonzelapodó, 2 mtr hosszú és 1 m széles csak 92 kr.	Varrás nélküli remek vászonzelapodó 2 m. hosszú, 1 m. széles csak f. 1.05	Nemzetközi keres. ügynökség	Remek selyemlők paplan minden színben csak f. 3.95	Remek Caschmir-paplan minden színben csak f. 3.55

Budapest, Kerepesi-ut 65. sz. I. em.

Ingyen és bérmentve

AZ UJSAG minden előfizetője kivétel nélkül megkapja az UJSAG politikai napilap

nagy képes naptárát.

AZ UJSAG husvétii ajándéka a Herczeg Ferenc Album lesz.

Állami, megyei, városi tisztviselők, lelkészek, tanárok, tanítók AZ UJSAG-ot kedvezményesen, — havi 2 korona árban kapják. — Megrendelői cím: **AZ UJSAG kiadó-hivatala, Budapest, Kerepesi-ut.**

AZ UJSAG előfizetési ára:

1 óra 2,40 korona
Negyedévre 7,—
Félévre 14,—
Égész évre 28,—

Karácsonyi és újévi ajándékok legolcsóbban PERLZWEIG J. órák és Rák-szerész üzletében kaphatók. A vidéki megrendelések gyorsan elintéztetnek.

Meglepő

újévi ajándékok

nagy választéka

Moskóczi Ferencz né

könyv-, papir-, hangszer- és díszműűarú kereskedésében

Turócszentmártonban.

Igen alkalmas karácsonyi és újévi ajándékok!

Életnagyságu krétarajzok vagy nagytások passe-partouttal 10 kor. Pasztell-és olajfestmények és photo-email képek jutányos árban és mindenféle nagyságban kaphatók

STEINER LAJOS-nál
Turócszentmárton.

Jó munkáért szavatosság!

